

MAJANDUSAASTA ARUANNE

01. jaanuar 2022 kuni 31. detsember 2022

Transpordi Varahaldus OÜ

Registrikood: 12927802

Suur-Ameerika 1

Tallinn, 10122

Eesti

E-post: tvh@tvh.ee

Audiitor: AS Deloitte Audit Eesti

Majandusaasta algus: 01. jaanuar 2022

Majandusaasta lõpp: 31. detsember 2022

Sisukord

Tegevusaruanne.....	2
IFRS RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE.....	11
Kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruanne	11
Finantsseisundi aruanne	12
Omakapitali muutuste aruanne	13
Rahavoogude aruanne	14
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	15
Lisa 1. Arvestuspõhimõtted.....	15
Lisa 2. Müügitulu	27
Lisa 3. Renditeenuse osutamise seotud kulud	28
Lisa 4. Mitmesugused tegevuskulud	29
Lisa 5. Materiaalne põhivara	30
Lisa 6. Raha ja raha ekvivalendid.....	32
Lisa 7. Finantsinstrumendid	33
Lisa 8. Nõuded ja ettemaksed.....	34
Lisa 9. Võlad ja ettemaksed.....	35
Lisa 10. Osakapital	35
Lisa 11. Tulevaste perioodide tulu – rendi ettemaks	36
Lisa 12. Muud kohustised.....	36
Lisa 13. Laenukohustised ja võlakirjad	37
Lisa 14. Seotud osapooled.....	39
Lisa 15. Finantsriskide juhtimine	40
Lisa 16. Olulised juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud.....	43
Lisa 17. Sündmused pärast aruandekuupäeva	44
Lisa 18. Tingimuslikud kohustused.....	44
Juhatuse ja nõukogu liikmete allkirjad.....	45
KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK.....	46

Tegevusaruanne

Asutamine

OÜ Transpordi Varahaldus (edaspidi "TVH" või "Äriühing") on äriühing, mis on asutatud 30. septembril 2015 Eesti Vabariigi kui ainuosaniku poolt eesmärgiga tegutseda investeerimisühinguna (IFRS 10 kohaselt pole tegemist investeerimisüksusega), mis rahastab ja haldab investeringuid põhivarasse transpordi valdkonnas (sealhulgas omandamine ja rentimine). Äriühing kanti äriregistrisse 9. oktoobril 2015.

Äriühingu äriplaan

Alates asutamisest on Äriühingul olnud ettevaatav mitmeaastane äriplaan. Lähtudes äriplaani perioodilise uuendamise põhimõttest kiideti 2019. aastal heaks TVH kehtiv äriplaani aastateks 2020-2024, milles lisaks senisele põhitegevusele (õhusõidukite finantseerimisteenused liisinguvõtjatele) on ette nähtud ka õhusõidukite käitamiseks vajalike varuosade, komponentide ja tööriistade liising.

Viimati nimetatud täiendava ärisuuna realiseerimiseks omandas TVH 2020. aasta alguses Bombardier CRJ-tüüpi lennukite varuosi, komponente ja tööriistu ning rentis omandatud varakogumi turutingimustel pikaajaliselt välja Regional Jet OÜ-le. Optimeerimaks lennukite plaanilisi remondikulusid on TVH 2022. aastal sõlminud kokkulepped kokku kaheksa kasutatud General Electric CF34-C5 tüüpi lennukimootori omandamiseks ning neli neist ka välja rentinud.

Enne olulisemate tehingute sõlmimist on Äriühing täiendava kindlustandva meetmena saanud sõltumatult lennundusvaldkonna eksperdilt kinnituse, et vara soetushind vastab turutingimustele ja sellega järgitakse turuinvestori printsiipi (MEIP).

Äriühingu lennukipark

Äriühingu lennukipark koosneb seitsmest Bombardier CRJ900NG lennukist, seerianumbritega MSN 15211, MSN 15250, MSN 15261, MSN 15262, MSN 15267, MSN 15277 ja MSN 15206. Kõik äriühingule kuuluvad lennukid on 88-istmelises konfiguratsioonis ja registreeritud Eesti Transpordiameti õhusõidukite registris ning nende pikaajaliseks rentnikuks on Nordic Aviation Group AS („Nordica“). TVH lennukite operaatoriks on Nordica tütaretevõtte Regional Jet OÜ, mis pakub Nordicale, SAS-le ja teistele klientidele reisilennuliinide opereerimise (ACMI) teenuseid Xfly kaubamärgi all.

Omaniku ootused

Äriühingu omanik Eesti Vabariik on Äriühingule kehtestanud kolm peamist ootust:

- tegeleda valitud valdkonnas efektiivse majandustegevusega, mis tagab äriühingu arengu ja riigile optimaalse ning stabiilse omanikutulu;
- täita riigi kehtestatud strateegilisi eesmärke vastavalt äriühingu suhtes kohaldatavatele seadustele, regulatsioonidele ja arengukavadele;
- olla Eesti äriühingutele heaks eeskujuks heade juhtimistavade, sotsiaalse vastutuse ning kõrge ärikultuuri poolest.

Vastavalt riigivaraseadusele on äriühing loodud valdavalt tulu saamiseks asutatud äriühinguna ja äriühingu tegevuse eesmärk on toimida investeerimisettevõtjana, mis finantseerib ja haldab investeringuid põhivaradesse transpordisektoris (sealhulgas varade omandamine ja rendile andmine).

Riigi kui omaniku ootus on, et vabal turul opereeriv riigi äriühing maksab stabiilset omanikutulu (dividende). OÜ Transpordi Varahaldus omanikutulu ootused on fikseeritud äriühingu äriplaanis ning see lähtub optimaalse kapitalstruktuuri säilitamise eesmärgist. Omaniku ootus on, et äriühingu tegevus oleks kasumlik, kuid arvestades, et äriühing on arendamise- ning kasvufaasis, ei ole omanik lähiaastatel dividendide maksmist kavandanud.

Äriühing peab tagama oma tegevuse jätkusuutlikkuse pideva uuendus- ja arendustööga ning vajalike investeeringutega. Investeeringud peab olema võimalik katta äriühingu põhitegevuse rahavoogudest (vajadusel laenukapitali kaasates) ning riik reeglina täiendavaid omakapitaliinvesteeringuid äriühingutesse ei tee.

Kapitali juhtimine

Vastavalt omaniku ootustele on Äriühingu kui rahvusvahelises õhusõidukite pikaajalises liisinguäris tegutseva investeerimisettevõtte optimaalseks omakapitali proportsiooniks tööstusharule tüüpiliselt ja võetud laenu tingimustest lähtuvalt vahemik 25%-50% koguvaradest, millest Äriühing oma finantsplaanide koostamisel lähtub.

31.12.2022. seisuga on antud suhe 53%, arvestades omakapitali 45 326 tuhat eurot ning koguvarade summat 85 590 tuhat eurot (31.12.2021 seisuga 45%, arvestades omakapitali 35 626 tuhat eurot ning koguvarade summat 78 388 tuhat eurot).

Äriühingu juhtimine

Majandus- ja taristuministri poolt vastu võetud omaniku ootuste kohaselt ei ole Äriühingul töötajaid ning kvaliteetset juhtimisteenust ostetakse vabalt turult sisse. TVH-d juhitakse kahe juhatuse liikme - Ergo Blumfeldt ja Tõnis Tamme poolt, kellega äriühing on sõlminud juhatuse liikme lepingud. Lisaks on advokaadibürooga TRINITI sõlmitud juhtimisteenuste osutamise leping.

Äriühingu tegevust planeerib, korraldab juhtimist ning teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle kolmeliikmeline nõukogu koosseisus: Maigi Pärnik-Pernik (esimees), Raoul Lättemäe ja Ave Henberg.

Käesoleva aastaaruande perioodil pidas nõukogu 10 koosolekut ning ühel korral võttis otsuse vastu koosolekut kokku kutsumata, s.h võttis vastu järgmised olulisemad otsused:

- äriühingu 2021. majandusaasta aruande kinnitamine;
- lennukite uuendatud remondi- ja hooldusplaani heakskiitmine;
- Ühingu finantsplaan heakskiitmine aastateks 2022-2026;
- nõusoleku andmine juhatusele nelja kasutatud General Electric CF34-C5 lennukimootori omandamiseks ja väljarentimises (*sale lease-back*);
- Ühingu majandustegevusega seotud riskide maandamise tegevuskava heakskiitmine;
- nõusoleku andmine nelja kasutatud CF34-tüüpi lennukimootori (ESN 195234; 195253; 195263; 195272) omandamiseks;
- nõusoleku andmine kuue kasutatud lennukimootori sisu (*engine core*) müügiks;
- nõusoleku andmine nelja lennukimootori rendilepingu (ESN: 194765, 194864; 194794 ja 194797) muutmiseks.

Äriühingu juhatus täidab oma kohustusi, mis on kooskõlas Finantsinspektsiooni poolt vastu võetud Hea Ühingujuhtimise Tava (CGP) soovituslike suunistega. Lisaks CGP-le kohaldub TVH-le ka riigivaraseadus, kuna 100% Äriühingu osadest kuulub Eesti Vabariigile. See tähendab, et kõiki CGP vorminõudeid ei pea ja ei saagi äriühing järgida, eriti nõudeid seoses nõukogu koosseisu ja ainuosaniku koosolekute kokkukutsumisega. Siiski on oluline märkida, et see ei mõjuta äriühingu võlausaldajate ja ainuosaniku õiguste kaitset.

Hea Ühingujuhtimise Tava (CGP) aruanne 2022.a majandusaasta kohta

Tulenevalt riigivaraseaduse § 88 lõike 1 punktist 10 ja Äriühingu põhikirja punktist 5.2.1 on Äriühingul kui riigi äriühingul kohustus rakendada äriühingu juhtimisel CGP-d ning kirjeldada selle järgimist majandusaasta aruande koosseisus.

CGP kohaselt on sealkirjeldatud põhimõtted emitendile täitmiseks soovituslikud ning iga emitent otsustab ise, kas ta võtab need põhimõtted enda juhtimise korraldamise aluseks või mitte. Emitent kirjeldab “täidan või selgitan” põhimõtte kohaselt emitendi juhtimistavasid CGP aruandes ning kinnitab, kas ta järgib CGP-d või mitte. Kui emitent ei järgi CGP-d, esitab ta aruandes mittejärgimise põhjused.

Tulenevalt asjaolust, et Äriühingul on üks osanik (Eesti Vabariik), kuid CGP on järgimiseks eelkõige äriühingule, mille aktsiad on võetud kauplemisele börsil, siis mitmed CGP sätted on johtuvalt Äriühingu suhtes kohaldamatud või oleks nende kohaldamine ebamõistlik ning kulukas. Käesolev aruanne kirjeldab Äriühingu juhtimist ning CGP järgimist juhtimises 2022.a majandusaastal, järgides CGP struktuuri.

1. Üldkoosolek

1.1. Aktsionäride õiguste teostamine

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid aktsionäride/osanike õiguste teostamise ja nende tagamise põhimõtteid. Äriühingu kõrgeimaks juhtimisorganiks on osanike koosolek. Äriühingu ainuosanikuks on Eesti Vabariik, mille osanikuõigusi riigivara valitsema volitatud asutusena teostab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, mille esindajaks osanike koosolekul on majandus- ja taristuminister.

Tulenevalt asjaolust, et Äriühingul on üks osanik, siis Äriühing ei järgi ega saagi järgida CGP-d osas, mis käsitleb nn kontrollivat aktsionäri/osanikku või aktsionäride/osanike ebavõrdse kohtlemise ärahoidmist. Äriühing järgib RVS §-s 82 (teabe vahetamine) sätestatut.

1.2. Üldkoosoleku kokkukutsumine ja avaldatav teave

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid osanike koosoleku kokkukutsumise ja avaldatava teabe põhimõtteid.

Tulenevalt asjaolust, et Äriühingul on üks osanik, siis Äriühing ei järgi CGP-d osas, mis näeb ette koosoleku teate, koosoleku päevakorra ja sellega seonduva teabe avaldamise päevalehes ning veebis.

Äriühing järgib nii üldkoosolekute kokkukutsumisel kui ka nende läbiviimisel Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisel olevate riigi enamusosalusega äriühingute üldkoosolekute töökorda. Äriühing järgib RVS §-s 82 (teabe vahetamine) sätestatut.

1.3. Üldkoosoleku läbiviimine

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid osanike koosoleku läbiviimise põhimõtteid.

Tulenevalt asjaolust, et Äriühingul on üks osanik, siis Äriühing ei järgi CGP-d osas, mis näeb ette koosolekute jälgimise sidevahendi kaudu (nt internet).

Äriühingu osanike korraline koosolek toimub üks kord aastas. Muudel juhtudel vormistatakse ainuosaniku otsus vastavalt äriseadustiku nõuetele kirjalikult. Isikute osalemise puhul koosolekul (nt audiitor) lähtutakse

äriseadustiku nõuetest.

2. Juhatus

2.1. Ülesanded

Äriühing järgib CGPs sisalduvaid juhatuse ülesannete täitmise ja kvaliteedi põhimõtteid.

2.2. Koosseis ja tasu

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid juhatuse koosseisu ja tasu põhimõtteid.

Äriühingu juhatuse liikmeteks on Ergo Blumfeldt ja Tõnis Tamme. Tulenevalt asjaolust, et Äriühingul on kaks juhatuse liiget, millisel juhul ei näe äriseadustik ette kohustust valida juhatuse esimeest, siis Äriühing ei järgi CGP-d osas, mis näeb ette juhatuse esimehe valimise.

Tulenevalt asjaolust, Äriühingus puuduvad pikaajalised preemiasüsteemid, siis Äriühing ei järgi CGP-d osas, mis käsitleb preemiasüsteeme, aktsiaoptsoone, lahkumishüvitusi, jne ning nende kohaldumise põhimõtteid.

Äriühingu juhatuse liikmete tasud 2022. aastal oli 15 000 eurot (bruto). Äriühing avaldab nimetatud tasude suurused ka oma veebilehel nõukogu aruande osana. Äriühing järgib RVS §-s 80 (nõuded juhtorgani liikme kandidaatidele) ja §-s 86 (juhatuse liikme tasustamine) sätestatud.

2.3. Huvide konflikt

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid juhatuse liikmete huvide konflikti vältimise kohustusi ja põhimõtteid. Seotud osapooltega tehingud on kajastatud Äriühingu majandusaasta aruandes.

Äriühing järgib sisemist regulatsiooni korruptsiooniohu ennetamiseks - korruptsiooniohtu ennetavate meetmete rakendamise kord – mis on avaldatud Äriühingu veebilehel.

Äriühing on RVS § 87 alusel siseauditikohuslane, järgides vastavaid nõudeid ning siseauditi põhimäärust, mis on avaldatud Äriühingu veebilehel.

3. Nõukogu

3.1. Ülesanded

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid nõukogu ülesannete täitmise ja kvaliteedi põhimõtteid.

Äriühingu tegevust planeerib, juhtimist korraldab ning teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle kolmeliikmeline nõukogu.

Äriühingu nõukogu poolt pole komiteesid (auditkomitee, tasustamiskomitee jmt) moodustatud. Äriühing järgib RVS §-s 84 (kohustused nõukogu liikmena) sätestatud.

3.2. Koosseis ja tasu

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid nõukogu koosseisu ja tasu põhimõtteid.

Äriühingu nõukogu liikmed: Maigi Pärnik-Pernik (esimees), Raoul Lättemäe ja Ave Henberg.

Äriühingu nõukogu liikmete tasud 2022. aastal olid järgmised:

- Maigi Pärnik-Pernik (nõukogu esimees) 6000 eurot;
- Raoul Lättemäe 3600 eurot;
- Ave Henberg 3600 eurot.

Äriühing avaldab nimetatud tasude suurused ka oma veebilehel.

Äriühing järgib RVS §-s 80 (nõuded juhtorgani liikme kandidaatidele), §-s 81 (nõukogu liikme valimine ja tagasikutsumine), §-s 83 (andmete esitamine nõukogu liikme kandidaatide poolt) ja §-s 85 (nõukogu liikme tasustamine) sätestatud.

3.3. Huvide konflikt

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid nõukogu liikmete huvide konflikti vältimise kohustusi ja põhimõtteid. Seotud osapooltega tehingud on kajastatud Äriühingu majandusaasta aruandes.

Äriühing järgib sisemist regulatsiooni korrupsioonionu ennetamiseks - korrupsiooniohtu ennetavate meetmete rakendamise kord – mis on avaldatud Äriühingu veebilehel.

Äriühing on RVS § 87 alusel siseauditikohuslane, järgides vastavaid nõudeid ning siseauditi põhimäärust, mis on avaldatud Äriühingu veebilehel.

4. Juhatuse ja nõukogu koostöö

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid juhatuse ja nõukogu koostöö põhimõtteid.

5. Teabe avaldamine

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid teabe avaldamise põhimõtteid.

Tulenevalt asjaolust, et Äriühingul on üks osanik, siis Äriühing ei järgi CGP-d osas, mis näeb aktsionäride teavitamise vähemalt 2 aktsionäri olemasolul, üldkoosoleku toimumist puudutava teabe avaldamist ning aktsionäridevaheliste kokkulepete avaldamist veebilehel.

Tulenevalt asjaolust, et Äriühing ei ole börsiühing, siis Äriühing ei järgi CGP-d osas, mis näeb ette nn finantskalendri ja sellega seonduvad kohustused, finantsanalüütiku teavitamise, analüütikutega andmevahetamise.

Äriühing järgib teabe avaldamisel RVS §-s 97 sätestatud. Äriühingu veebilehel on kajastatud omaniku ootused, mis sisaldavad muu hulgas Äriühingu üldisi strateegiasuundi.

6. Finantsaruandlus ja auditeerimine

6.1. Aruandlus

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid aruandluse põhimõtteid ja nõudeid.

Äriühing järgib RVS § 98 jj sisalduvaid aruandluse ja kontrolli nõudeid.

Äriühing koostab finantsaruanded kooskõlas rahvusvahelise finantsaruandluse standardiga (IFRS) nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus.

6.2. Audiitori valimine ja raamatupidamise aastaaruande auditeerimine

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid audiitori valimise ja raamatupidamise aastaaruande auditeerimise põhimõtteid ja nõudeid.

Arvestades audiitorbüroo Aktsiaselts Deloitte Audit Eesti poolt rakendatava audiitorlepingu vormi (eritingimusi ja üldtingimusi), ei järgi Äriühing CGP-d punktide 6.2.1, 6.2.2 ja 6.2.4 osas.

Tulenevalt asjaolust, et Äriühing ei ole arveldussüsteemi korraldaja, Eesti väärtpaberite registri pidaja, fondivalitseja, investeerimisfond, investeerimisühing, krediidasutus, kindlustusandja, kindlustusmaakler, reguleeritud väärtpaberiturule kauplemiseks võetud väärtpaberite emitent ja reguleeritud väärtpaberituru

korraldaja, siis Äriühing ei järgi CGP-d osas, mis näeb ette „Riikliku finantsjärelevalve teatud subjektide audiitorite rotatsiooni“ juhendi kohaldamise.

Äriühing järgib RVS § 98 jj sisalduvaid aruandluse ja kontrolli nõudeid.

Jätkusuutliku ja vastutustundliku tegevuse (ESG) aruanne 2022. majandusaasta kohta

Tulenevalt riigivaraseaduse (RVS) § 88 lõike 1 punktist 10 ja osaühingu Transpordi Varahaldus (Äriühing) põhikirja punktist 5.2.1 on TVH-l kui riigi äriühingul kohustus rakendada ühingu juhtimisel jätkusuutliku ja vastutustundliku tegevuse põhimõtteid ning kirjeldada nende järgimist majandusaasta aruande koosseisus.

RVS § 98 lg 1² sätestab, et RVS § 88 lõike 1 punktis 10 nimetatud jätkusuutliku ja vastutustundliku tegevuse põhimõtete järgimise kohta annab äriühing majandusaasta aruandes ülevaate tema hinnangul oma tegevuse olulistest majanduslikest, sotsiaalsetest ja keskkonnamõjudest ning võimalikest muudest olulistest mõjudest, mis võivad mõjutada asjaomaseid huvirühmasid.

Eelnevalt tulenevalt esitab Äriühing järgnevalt ülevaate oma tegevuse olulistest majanduslikest, sotsiaalsetest ja keskkonnamõjudest. Arvestades Äriühingu majandustegevuse eripära (kirjeldatud järgnevalt punktides 1-3) ning pärast põhjalikku analüüsi ja arutelu Äriühingu põhiliste koostööpartneritega, on Äriühing jõudnud arusaama ja hinnanguni, et Äriühingu tegevusega ei kaasne muid olulisi mõjusid, mis võiks mõjutada asjaomaseid huvirühmasid ja mis oleksid käesolevas aruandes kajastamata.

1. Majanduslikud mõjud

Eesti Vabariigi kui Äriühingu ainuosaniku ootuseks¹ Äriühingule on muuhulgas, et TVH toimiks investeerimisettevõttena transpordisektoris, omandaks ja/või omaks selleks õhusõidukeid või muud vara ning rendiks neid edasi turutingimustel. TVH on riigivaraseaduse alusel valdavalt tulu saamiseks asutatud äriühing ning sellel on ärilist huvi kandvad eesmärgid.

Äriühingu jaoks on üheks eesmärgiks ka ausa ja eetilise ärikultuuri loomine ja hoidmine ning tugevate majandustulemuste saavutamine. Äriühing lähtub oma igapäevategevuses omaniku ootustest, strateegilistest eesmärkidest, ausatest ja läbipaistvatest juhtimispõhimõtetest, õigusaktidest, põhikirjast, sisekordadest (n korruptsiooniohtu ennetavate meetmete rakendamise kord, siseauditi põhimäärus) ja heast ühingujuhtimise tavast.

Äriühingu lennukipark koosneb seitsmest Bombardier CRJ900NG tüüpi reaktiivmootoritega reisilennukist. Kõik lennukid on registreeritud Eesti Transpordiameti õhusõidukite registris. Äriühing ise ei ole lennukite käitaja, vaid on need pikaajaliselt rentinud AS-ile Nordic Aviation Group (Nordica). Nordica omakorda on lennukid allrentinud oma tütarettevõttele Regional Jet OÜ, mis tegutseb Xfly kaubamärgi all.

Äriühingule kuuluvad 88 istekohaga reisilennukid sobivad teenindama eelkõige piirkondlike lennuliine, s.t kuni ca 2000 km kaugusele jäävaid sihtkohti. Regionaallennukite omamine ja väljarentimine aitab seega kaasa piirkondlike lennuühenduste suurendamisele ja inimeste liikuvusvõimaluste arendamisele, soodustades nii kaudselt ka uute välisinvesteeringute tegemist Eestisse. Äriühingu põhitegevus ei ole otseselt sõltuv hooajalisusest või äriotsuste muutumisest, kuna Äriühingule kuuluvate lennukite kasulik eluiga on pikk (20-30 aastat) ja nende osas on sõlmitud pikaajalised rendilepingud. Äriühing finantseerib oma majandustegevust omavahenditest ja pangalaenu abil.

Äriühing panustab nii oma otsese majandustegevuse kui kaudselt ka oma varade väljarentimise kaudu kõrge lisandväärtusega töökohtade loomisesse ja säilimisse Eestis nii lennukite käitamise, hoolduse ja remondi, lennujaamateenuste kui ka finants- ja nõustamisteenuste valdkondades. Nimetatud huvirühmad on väga

¹ Majandus- ja taristuministri 14.04.2022 käskkiri koos omaniku ootustega on kättesaadav siit: https://tvh.ee/wp-content/uploads/2022/05/omaniku_ootused_osauhingule_Transpordi_Varahaldus.pdf

olulise tähtsusega mitte üksnes Äriühingule endale vaid ka Eesti riigile ja majandusele tervikuna. Seepärast tegutseb Äriühing koos oma koostööpartneritega selle nimel, et nimetatud huvirühmadega oma tegevuses arvestada ja võimalusel oma majandustegevuse kaudu osaleda nende poolt lisandväärtuse loomisel.

2. Sotsiaalsed mõjud

Eesti Vabariigi kui Äriühingu ainoosaniku ootuseks² Äriühingule on muuhulgas, et Äriühingus (arvestades selle funktsioone) on töötajate arv minimaalne ning kvaliteetset juhtimisteenust ning tegevusvaldkonna spetsiifikast tulenevaid ja eriteadmisi nõudvaid teenuseid ostetakse vabalt turult sisse. Äriühingul ei ole töötajaid ning lähimate aastate jooksul ei plaanita töökohti ka luua. Erinevate teenuste osutamise kaudu on aga Äriühinguga majandusaasta jooksul erineva töökoormusega seotud 10-15 inimest.

Äriühingu viiest juhtorgani liikmest (2 juhatuse liiget ja 3 nõukogu liiget) kolm on meessoost ja kaks naissoost.

Kaudsed sotsiaalsed mõjud seonduvad Äriühingu lennukite kasutamisest koostööpartnerite (Nordica, Xfly) poolt nende majandustegevuses, sh lennukite käitamisest tulenev täiendava tööhõive mõju ning positiivne mõju Eesti majandusele läbi nii lendude korraldamise ja teenindamise kui lennukite remondi- ja hoolduse valdkondades.

Tulenevalt asjaolust, et Äriühingul endal ei ole töötajaid, siis Äriühing tajub oma sotsiaalset vastutust inimeste ja organisatsioonide ees, kellelt Äriühing teenuseid sisse ostab. Äriühing panustab nimetatud huvirühmade kaasamise oma majandustegevusse ning selle kaudu ka nende sotsiaalsesse kaitse. Äriühingul puuduvad oma koostööpartnerite suhtes mistahes eelarvamused ning mis iganes alusel diskrimineerimine on teadlikult välistatud.

3. Keskkonnamõjud

TVH on seadnud üheks oma eesmärgiks, et Äriühingu tegevus oleks iga-aastaselt järjest tõhusam ja keskkonnasõbralikum. Äriühing on seadnud eesmärgiks igapäevases tegevuses minna üle võimalikult suures osas paberivabale (digitaalsele) asjaajamisele ja jätkata energia tõhusat kasutamist.

Bombardier CRJ900NG lennukid, mis Äriühingule kuuluvad, kuid mida Äriühing ise ei opereeri, on reaktiivmootoritega regionaallennukite kategoorias kõige tõhusamat tüüpi lennukid (kütusekulu iga lennukilomeetri ning reisija istekoha suhtes). Lisaks sellele on Äriühingule teadaolevalt lennukite käitaja Xfly seadnud oma sihiks tarbitava kütusekulu (kui lennunduse peamine negatiivne keskkonnamõju) minimeerimise kõigil oma lendudel. Seejuures kütuse säästmise, olles keskkondlikult vastutustundlik, toob klientidele kaasa ka väiksemad finantskulud, omades seega ka üldist positiivset majanduslikku mõju.

Äriühingule kuuluvate lennukite regulaarsete hooldus- ja remonttööde teostamise kaudu tagab Äriühing väljarenditavate lennukite pika eluea (20-30 aastat), mis otseselt aitab vähendada Äriühingu keskkonnajalajälge, sest selle tulemusena väheneb vajadus ehitada uusi lennukid, mis on aga väga suure negatiivse keskkonnamõjuga tegevus.

Kuigi TVH ise talle kuuluvaid lennukid ei opereeri, on Äriühing teadlik keskkonnakaitse huvirühmade muredest seoses lennutranspordiga. TVH jaoks on ka tulevikus oluline, et Äriühingu poolt omatavad lennukid oleksid oma klassi tõhusamad ja võimalikult väikse negatiivse keskkonnamõjuga. Samuti toetab Äriühing lennukite käitaja Xfly eesmärgi tarbitava kütusekulu minimeerimiseks ning innustab Xfly'd ja teisi oma koostööpartnereid leidma ja arendama uusi keskkonnakaitse võimalusi, sealhulgas alternatiivsete lennukikütuste (SAF) kasutuselevõtt.

---

² Vt eelnev.

Ärikeskkond ja äriühingu laiendamise potentsiaal

Äriühingu põhilist turgu (regionaallendudeks sobivate õhusõidukite väljarentimine) viimastel aastatel kõige olulisemalt negatiivselt mõjutanud COVID-19 globaalse pandeemia taandumine möödunud majandusaastal ning erinevate reisipiirangute kaotamine on kaasa toonud turunõudluse märgatava kasvu. Eurocontrol andmetel jõudis regionaallendude segmendis turunõudlus Euroopas 2022. aasta lõpuks taastuda -19% tasemele võrreldes pandeemiaeelse perioodiga (2019), kusjuures kõige kiiremini on taastunud odavlennufirmade turusegment (-17% pandeemiaeelsest tasemest). Võib tõdeda, et COVID-pandeemiale järgnev turunõudluse taastumine on regionaallendude segmendis olnud tugev ning taganud TVH lennukite aktiivse igapäevase kasutuse Äriühingu rentniku ja viimase koostööpartnerite (SAS) poolt.

2022. aastal alustas Äriühingu lennukite lõppkasutaja SAS oma struktuursete majandusraskuste ületamiseks USA-s saneerimismenetlust. SAS-i eesmärgiks on New Yorgi osariigi kohtu kaitse ja järelevalve all ellu viia ettevõtte restruktureerimisplaan „SAS Forward“. SAS-i juhtkonna eesmärgiks on muuta pilootide kõrgeks tõusnud palgatase konkurentsivõimeliseks, vabaneda liialt kulukatest lennukirendilepingutest ja uute lennukite tellimustest, kasvatada lennutundide suurendamise kaudu lennufirma tootlikkust ja seeläbi taastada ettevõtte majanduslik jätkusuutlikkus.

New Yorgi kohus kinnitas Äriühingu lennukite käitaja Regional Jet OÜ (Xfly) koos teiste oluliste hankijate ja koostööpartneritega „critical vendors“ nimekirja, aktsepteerides sellega, et Xfly on SAS-i jaoks üks kriitilise tähtsusega tarnijatest, mis tagab Xflyle õiguse saneerimismenetluse ajal osutatud teenuste eest kokkulepitud tasu saada. Prognooside kohaselt peaks SAS-i saneerimismenetlus lõpule jõudma 2023. aasta jooksul ning käesoleva aruande koostamise ajal on Äriühingul olemas mõistlikult põhjendatud ootus, et Xfly ja SAS-i vaheline pikaajaline koostöö jätkub.

Airfinance Journal andmetel loovad lennukitööstuse tarneahela piirangud ja lennukitootjate tarnete hiline mine lähiaastatel soodsa keskkonna lennukite liisingule, kõrgematele liisingumääradele ja suuremale nõudlusele kasutatud varade järele. Ekspertide (Aircap) hinnangul püsib selline pakkumise ja nõudluse tasakaalustamatus rendileandjate kasuks veel mitu aastat.

Aercapi hinnangul on alates 2019. aastast maailmas tellijatele tarnitud umbes 2300 uut lennukit vähem kui varem oodatud, seda nii Covid-19 kriisi kui ka varasemate Boeing 737 Maxi sertifitseerimisprobleemide tõttu. Selle tulemusena võivad rendileandja täheldada, et kasutatud lennukite (s.h vanuses 18-20 aastat) rendilepinguid pikendatakse oodatust pikemalt.

Mitsubishi otsused lõpetada uue regionaallennuki tüübi (MRJ) väljatöötamine ning mitte jätkata Bombardierilt omandatud CRJ-tüüpi regionaallennukite tootmist on toonud kaasa olukorra, kus regionaallendudeks sobivaid uusi reaktiivlennukeid toodavad vaid Embraer (Brasiilia) ja COMAC (Hiina Rahvavabariik). Brasiilia lennukivalmistaja õhusõidukid ületavad tehniliselt USA-s suurte lennufirmade ja ametiühingute vahelise kokkuleppe järgsed stardimassi ja reisijakohtade piirangud (nn *scope clauses*), mistõttu nende kasutamine USA siselendudel ei ole siiani majanduslikult mõttekas. CRJ tooteperekonna (CRJ-200/550/700/900/1000) lennukid moodustavad maailma regionaallennukite koguarvust tänaseks umbes 1/3, mis teevad sellest lennufirmade hulgas jätkuvalt soositud ning aktiivse järelturuga õhusõiduki. Loetletud asjaolud toetavad Äriühingu põhivarade turuväärtust.

Aruandeaastal ei algatanud äriühing teadus- ja arendustegevuse projekte, seega vastavad kulutused puudusid.

Informatsioon TVH'le mõju avaldavate finastriskide ja nende maandamise kohta on toodud Raamatupidamise aastaaruandes lisas 15.

Finantssuhtarvud	2022	2021	
Lühiajaliste kohustiste kattekordaja	1,11	4,41	(a)
Kohustiste ja omakapitali suhe	0,89	1,20	(b)

(a) käibevara/lühiajalised kohustised

(b) kohustised/omakapital

Lühiajaliste kohustiste kattekordaja muutuste taga on aruandeaasta lõpus toimunud investering (lennukite mootorite ost) ning 2023.aastal planeeritud hooldutööde maksumuse muutus. Kohustiste ja omakapitali suhte kahanemist põhjustas lisakasum, mis tekkis lennukite varasemate allahindluste tühistamisest.

IFRS RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE**Kasumi- ja muu koondkasumi aruanne**

Perioodi kohta, mis lõppes 31. detsembril 2022

(tuhandetes eurodes)

	Lisad	01.01.2022- 31.12.2022	01.01.2021- 31.12.2021
Müügitulu renditeenustest	2	8 486	9 056
Lennukite amortisatsioonikulu	3	-4 741	-4 018
Kasum eelmiste perioodide põhivara allahindluse tühistamisest	5	7 362	0
Brutokasum		11 107	5 038
Mitmesugused tegevuskulud	4	-258	-427
Muud äritulud/-kulud		416	-184
Ärikasum		11 265	4 427
Intressitulu		5	3
Intressikulu	13	-803	-786
Kasum (kahjum) valuutakursi muutustest		20	492
Kahjum hooldusreservi korrigeerimisest	12	-276	-911
Muud finantstulud ja -kulud	12	-511	-514
Kasum enne tulumaksustamist		9 700	2 711
Perioodi kasum ja muu koondkasum		9 700	2 711
Ettevõtte omanikule jaotatav perioodi kasum		9 700	2 711

Finantsseisundi aruanne

31. detsembri 2022 seisuga

(tuhandetes eurodes)

VARAD	Lisad	31.12.2022	31.12.2021
Põhivara			
Materiaalne põhivara	5	68 118	50 077
Nõuded ja ettemaksed	8	5 682	3 489
Põhivara kokku		73 800	53 566
Käibevara			
Nõuded ja ettemaksed	8	2 072	5 635
Raha ja raha ekvivalendid	6,7	9 718	19 187
Käibevara kokku		11 790	24 822
VARAD KOKKU		85 590	78 388
KOHUSTISED JA OMAKAPITAL			
OMAKAPITAL			
Osakapital	10	1 000	1 000
Ülekurss		31 000	31 000
Kohustuslik reservkapital		300	300
Eelmiste perioodide jaotamata kasum		3 326	615
Aruandeaasta kasum/kahjum		9 700	2 711
OMAKAPITAL KOKKU		45 326	35 626
Pikaajalised kohustised			
Tulevaste perioodide tulud	11	2 172	1 875
Laenukohustised	13	19 700	22 500
Muud pikaajalised kohustised	7,12	7 774	12 755
Pikaajalised kohustised kokku		29 646	37 130
Lühiajalised kohustised			
Tulevaste perioodide tulud	11	326	1 139
Laenukohustised	13	2 800	500
Muud lühiajalised kohustised	7,12	7 231	3 908
Võlad ja ettemaksed	7,9	261	85
Lühiajalised kohustised kokku		10 618	5 632
KOHUSTISED KOKKU		40 264	42 762
KOHUSTISED JA OMAKAPITAL KOKKU		85 590	78 388

Omakapitali muutuste aruanne

perioodi kohta, mis lõppes 31. detsembril 2022

(tuhandetes eurodes)

	Osakapital	Ülekurss	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum (kahjum)	KOKKU
Saldo 31.12.2019	1 000	31 000	300	12 533	44 833
Aruandeperioodi kahjum	0	0	0	-11 918	-11 918
Saldo 31.12.2020	1 000	31 000	300	615	32 915
Aruandeperioodi kasum	0	0	0	2 711	2 711
Saldo 31.12.2021	1 000	31 000	300	3 326	35 626
Aruandeperioodi kasum	0	0	0	9 700	9 700
Saldo 31.12.2022	1 000	31 000	300	13 026	45 326

Täpsem informatsioon osakapitali ja muude omakapitali kirjete kohta toodud lisas 10.

Rahavoogude aruanne

perioodi kohta, mis lõppes 31. detsembril 2022

(tuhandetes eurodes)

	Lisad	01.01.2022- 31.12.2022	01.01.2021- 31.12.2021
Rahavood äritegevusest			
Aruandeperioodi kasum/kahjum		9 700	2 711
<u>Korrigeerimised:</u>			
Põhivara kulum ja väärtuse languse tühistamine	3,5	-2 622	4 018
Arvestuslik rent (lineaarse renditulu ja tegelike rendimaksete vahe)	8	-2 194	-3 489
Tekkepõhised intressikulud/tulud		798	782
Valuutakursi muutuste mõju		-20	-492
Kahjum diskonteerimisperioodi muutustest ja muud finantskulud	12	787	1 425
Makstud intressid	13	-796	-890
Muutused käibekapitalis			
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	5,8	3 563	-3 417
Tulevaste perioodide tulude muutus	11	-516	-927
Äritegevusega seotud kohustiste muutus	9	-2 270	-3 027
Kokku rahavood äritegevusest		6 430	-3 306
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	5	-15 420	-2 583
Laekunud intressid		1	3
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-15 419	-2 580
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laen	13	0	23 000
Saadud laenu tagasimaksed	13	-500	0
Võlakirjade tagasimaksed	13	0	-24 250
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		-500	-1 250
Rahavood kokku		-9 489	-7 136
Raha ja raha ekvivalentide muutus			
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	7	-9 489	-7 136
Valuutakursside muutuste mõju		19 187	25 831
Valuutakursside muutuste mõju		20	492
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	7	9 718	19 187

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

Lisa 1. Arvestuspõhimõtted

ÕÜ Transpordi Varahaldus (edaspidi “TVH” või “Äriühing”) raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavuses rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS) nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus. Äriühing on IFRS aruandluse arvestuspõhimõtted võtnud kasutusele alates Äriühingu asutamisest. Ülevaade olulisemate arvestus- ja aruandluspõhimõtete kohta, mida raamatupidamise aastaaruande koostamisel kohaldatakse, on esitatud allpool.

1.1 Üldine informatsioon

Äriühingu majandusaasta algas 01. jaanuaril 2022 ning lõppes 31. detsembril 2022. Raamatupidamise aastaaruanne on esitatud tuhandetes eurodes, kui ei ole öeldud teisiti.

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandlusstandarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhatus peab vajalikuks, et võimaldada, kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Aruanne on koostatud lähtudes soetusmaksumuse printsiibist. Äriühingu juhatus kinnitas majandusaasta aruande 15. mail 2023. Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule tuleb majandusaasta aruanne kinnitada nii Äriühingu nõukogu poolt kui ka ainuosaniku poolt üldkoosolekul. Ainuosanikul on õigus keelduda juhatuse poolt koostatud ning kinnitatud majandusaasta aruande kinnitamisest ning paluda uue aruande koostamist.

Juhatus hinnangul on Äriühingu tegevus jätkuv.

1.2 Uute IFRS standardite ja tõlgenduste rakendamine

Lisades 1.3-1.16 esitatud arvestuspõhimõtteid on rakendatud IFRS finantsaruannete koostamisel, perioodil, mis lõppes 31. detsembril 2022.

Käesoleva aruande koostamise hetkeks on välja antud uusi rahvusvahelise finantsaruandluse standardeid ning olemasolevate standardite muudatusi ja tõlgendusi, mis on kohustuslikud aruandeaastatele, mis algavad 1. jaanuaril 2022 või hiljem. Ülevaade neist standarditest ning nende tõlgenduste mõjust raamatupidamise aruandele on välja toodud allpool.

(a) Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid Äriühingule kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2022:

- **IAS 16 “Materiaalne põhivara”** muudatustega nõutakse, et materiaalse põhivara objektide vajalikkude asukohta ja tööseisundisse viimise jooksul toodetud esemete müügist saadud tulu tuleb kajastada kasumiaruandes koos nende esemetega seotud kuludega ning nende kulude suurust tuleb mõõta vastavalt IAS 2 mõõtmisnõuetele. Muudatusi tuleb rakendada tagasiulatuvalt, kuid ainult nende materiaalsete põhivara objektide suhtes, mis viiakse vajalikkude asukohta ja tööseisundisse

kõige varasema perioodi alguses, mis on esitatud aruandes, mille koostamisel ettevõtte muudatusi esmakordselt rakendab, või pärast seda. Muudatuse esialgse rakendamise kumulatiivset mõju kajastatakse jaotamata kasumis (või vajaduse korral mõnel muul asjakohasel omakapitali kirjel) algsaldo korrigeerimisena kõnealuse varaseima esitatud perioodi alguses (kui see on vajalik). Äriühingu hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel Äriühingu raamatupidamise aruandele olulist mõju.

- **IFRS 16 „Rendilepingud“** muudatused lihtsustavad ettevõttel konkreetselt COVID-19 pandeemia tõttu rendileandja poolt võimaldatud rendihinna alandamise arvestust. Ettevõtte peab siiski tühistama varasema rendilepingu muudatuste arvestuse, kui rendihinna alandamine ei vastanud 2020. aasta muudatuse kohase algse praktilise abinõu kriteeriumidele, kuid vastab kriteeriumidele praktilise abinõu pikendamise tõttu (2020. aastal anti välja muudatus „COVID-19ga seotud rendihinna alandamine“, millega muudeti standardit IFRS 16 „Rendilepingud“: võeti kasutusele vabatahtlik praktiline abinõu, mille kohaselt ei ole rentnikul kohustust hinnata, kas kriteeriumidele vastava rendihinna alandamise puhul on tegemist rendilepingu muudatustega, vaid selle asemel saab seda kajastada vastavalt muudele kohaldatavatele juhistele). Äriühingu hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel Äriühingu raamatupidamise aruandele olulist mõju, kuna rendileandjana kajastas Äriühing COVID-19ga seotud rendihinna alandamist rendilepingute muudatustena.
- **IAS 37 „Eraldised, tingimuslikud kohustised ja tingimuslikud varad“** muudatused selgitavad mõistet 'lepingu täitmise kulud'. Muudatus selgitab, et lepingu täitmise otsesed kulud sisaldavad lepingu täitmise lisakulusid; ning muude kulude jaotamise, mis on otseselt seotud selle täitmisega. Muudatus selgitab samuti, et enne kahjumlikust lepingust tuleneva eraldise moodustamist, peab ettevõtte kajastama väärtuse langusest tulenevat kahjumit, mis on tekkinud lepingu täitmiseks kasutatud varade, mitte selle lepinguga seotud varade puhul. Äriühing rakendab neid muudatusi lepingutele, mille osas ta ei ole veel täitnud kõiki oma kohustusi selle aruandeperioodi alguses, mil ta muudatusi esimest korda rakendab (esmise rakendamise kuupäeval). Äriühing ei korrigeeri võrdlusperioodi informatsiooni. Selle asemel kajastab Äriühing muudatuste esialgse rakendamise kumulatiivset mõju jaotamata kasumi või vastavalt vajadusele mõne muu asjakohase omakapitali kirje algsaldo korrigeerimisena esmise rakendamise kuupäeval. Äriühingu hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel Äriühingu raamatupidamise aruandele olulist mõju.
- **IFRS 3 „Äriühendused“** muudatused viitavad 2018. aastal välja antud Finantsaruandluse kontseptuaalsele raamistikule, et määrata kindlaks, mis on äriühenduse mõistes vara ja kohustus. Enne muudatust viitas IFRS 3 2001.aastal välja antud Finantsaruandluse kontseptuaalsele raamistikule. Lisaks, IFRS 3 standardis on lisatud uus erand kohustuste ja tingimuslike kohustuste osas. Erand täpsustab, et mõnede kohustuste ja tingimuslike kohustuste liikide kajastamisel peab ettevõtte IFRS 3 standardi kohaselt viitama hoopis IAS 37 või IFRIC 21 standardile, mitte 2018.aastal välja antud Finantsaruandluse kontseptuaalsele raamistikule. Ilma uue erandita, kajastaks ettevõtte mõned kohustused äriühenduses, mida ta ei kajastaks vastavalt IAS 37 standardile. Seega, oleks pidanud ettevõtte kohe pärast ühinemist lõpetama kohustuse kajastamise ning kajastama kasumit, mis ei tekita majanduslikku kasu. Samuti isatakse muudatustega IFRS 3 uus lõik, milles on selgitatud, et tingimuslikke varasid ei saa omandamise kuupäeval kajastada. Äriühingu hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel Äriühingu raamatupidamise aruandele olulist mõju.

- **Erinevate IFRS standardide muudatused (perioodil 2018 – 2020)** tulenevalt IFRS-ide igaaastastest täiendustest eesmärgiga eemaldada vastuolud ning korrigeerida sõnastust:
  - IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ muudatustega selgitatakse, et hinnates, kas võlainstrumentide vahetamine olemasoleva laenuvõtja ja laenuandja vahel toimub oluliselt erinevatel tingimustel, sisaldavad koos rahavoogude diskonteeritud nüüdisväärtusega kaasatavad tasud ainult uute tingimuste sõlmimiseks laenuvõtja ja laenuandja vahel makstud või saadud tasusid (sisaldades ka laenuvõtja või laenuandja poolt teise osapoole nimel makstud või saadud tasusid).
  - IFRS 16 „Rendilepingud“ muudatustega eemaldatakse üks illustreeriv näide (13), mis tekitab praktikas nii rentniku kui ka rendileandja jaoks segadust seoses renditud vara parenduste kajastamisega. Muudatuse eesmärk on eemaldada segadust tekitav illustreeriv näide. Äriühingu hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel Äriühingu raamatupidamise aruandele olulist mõju.
  - IFRS 1 „Rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite esmakordne rakendamine“ lubab vabastuse teha, kui tütarettevõttest saab esmakordne IFRS-i kasutuselevõtja hiljem kui tema emaettevõtte. Tütarettevõtte saab mõõta oma varasid ja kohustusi bilansilistes (jääk)maksumustes, mida oleks kasutatud emaettevõtte konsolideeritud finantsaruannetes emaettevõtte IFRS-idele ülemineku kuupäeva seisuga, kui seoses konsolideerimisprotseduuridega ja äriühenduse, mille raames emaettevõtte tütarettevõtte omandas, mõjude arvestamisega ei ole tehtud mingeid korrigeerimisi. IFRS 1 on muudetud, et IFRS 1 vabastuse kasutavad ettevõtted saaksid mõõta kumulatiivseid kursivahesid kasutades emaettevõttes kajastatud summasid emaettevõtte IFRS-idele ülemineku kuupäeva seisuga. IFRS 1 muudatus laiendab eelnimetatud vabastuse kumulatiivsetele kursivahedele, et esmakordsetele kasutuselevõtjatele kulusid vähendada. Muudatus kehtib ka sidusettevõttele või ühisettevõtmisele, kes kasutavad sama IFRS 1 vabastust. Äriühingu hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel Äriühingu raamatupidamise aruandele olulist mõju.
  - Nõue, mille kohaselt ettevõtted elimineerivad rahavood maksustamisest IAS 41 õiglase väärtuse mõõtmisel on nüüd tühistatud. Selle muudatuse eesmärk on viia standard vastavusse nõudega diskonteerida rahavooge maksujärgselt. Äriühingu hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel Äriühingu raamatupidamise aruandele olulist mõju.

(b) Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad Äriühingule kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2023 või hiljem ja mida Äriühing ei ole rakendanud ennetähtaegselt. Juhatuse hinnangul ei avalda allolevad standardid, tõlgendused ja nende muudatused Äriühingu raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju.

- **IAS 1 „Finantsaruannete esitamine“ ja IFRSi rakendusjuhendi nr 2 „Olulisuse üle otsustamine“ muudatused** on kooskõlastatud mõiste „olulisus“ täpsustatud määratlusega ning võivad mõjutada ettevõtte arvestuspõhimõtete avalikustamist. Selle kindlaksmääramine, kas arvestuspõhimõtted on olulised või mitte, nõuab otsuste tegemist;
- **IFRS 17 „Kindlustuslepingud“** - mõjutab eelkõige kindlustusandjaid ning nende finantsaruannete kasutajaid. Uuendatud standard ühtlustab kindlustusvaldkonna arvestust;
- **IAS 8 „Arvestuspõhimõtted“** muudatustega võetakse kasutusele mõiste „arvestushinnangud“ uus määratlus: selgitatakse, et need on raamatupidamise aruandes esitatud rahalised summad, mille mõõtmisega kaasneb määramatus;

- **IAS 12 „Tulumaks“ muudatused** selgitavad sellistest tehingutest tuleneva edasilükkunud tulumaksu arvestamist, mille puhul kajastatakse nii vara kui ka kohustist ning mõlema suhtes rakendatakse ühesugust maksustamist;
- **IAS 1 „Finantsaruannete esitamine“**– pakub üldisemat käsitusviisi kohustiste liigitamisel jooksvateks ja pikaajalisteks (ei ole veel vastu võetud EL-s);
- **IFRS 16 „Rendilepingud“ muudatused** mõjutavad müügi- ja tagasirendi arvetuse kohta informatsiooni avalikustamist (ei ole veel vastu võetud EL-s).

1.3 Koostamise alused

Aastaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud varade ja finantsinstrumentide puhul, mis on ümber hinnatud ning kajastatud õiglases väärtuses aruandeperioodi lõpu seisuga, nagu on kirjeldatud vastavates arvestuspõhimõtetes.

1.4 Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse sularaha, nõudmiseni hoivuseid, arvelduskontode jääke ning kuni 3-kuulisi deposiite, millel puudub oluline väärtuse muutuse risk. Äriühingu rentnikult laekunud tagatisdeposiitide ja hooldustööde reservide summad kajastatakse piirangutega rahana („*restricted cash*“). Neid summasid hoitakse spetsiaalsetel kontodel, mida muudeks tehinguteks ei kasutata. Täpsem informatsioon raha ja raha ekvivalentide kirjete kohta on toodud lisas 6.

1.5 Tulude arvestus

Tulu kliendilepingutest

Äriühing kajastab müügitulu siis, kui toimingukohustus on täidetud (või toimingukohustuse täitmise ajal), st kontroll toimingukohustuse aluseks oleva kauba või teenuse üle läheb üle kliendile. Tehinguga seotud kulu peab olema usaldusväärset määratav ning tehingust saadava tulu laekumine on tõenäoline, olenemata makse laekumise ajast. Tulu kajastatakse saadud tasu või nõude õiglases väärtuses võttes arvesse lepingulised tingimused ning välja arvates maksud ning tollimaks.

Äriühingu kliendilepingute alusel kajastatav müügitulu tekib lennukite varuosade müügist. Äriühingu toimingukohustuseks on tagada kliendile lepingus sätestatud ajal varuosade üleandmine.

Renditulu

Lennukite ja lennukikomponentide rendilepingutest tulenev renditulu kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt. Lennukite rendi puhul kajastatakse rendituluna rendi põhiosa maksed. Juhul, kui lineaarne renditulu ületab sama perioodi rendinõuete summa, siis tekkinud vahe kajastatakse finantsseisundi aruandes kirjel „Nõuded ja ettemaksed“. Kui lineaarne renditulu on sama perioodi rendinõuetest suurem, siis tekkinud vahe kajastatakse finantsseisundi aruandes kirjel „Tulevaste perioodide tulud – rendi ettemaksed“. Täpsem informatsioon rendilepingutest tulenevate maksete arvestuspõhimõtted on toodud lisas 1.8 „Rendid“.

Intressitulu

Intressitulu kajastatakse kasumi (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes kasutades sisemise intressimäära meetodit. Intressitulu koosneb peamiselt intressitulust pangakontodelt ja alla 3-kuulistelt

deposiitidelt.

1.6 Välisvaluutas toimunud tehingud

(a) Arvestus- ja esitusvaluuta

Äriühingu arvestus- ja esitusvaluutaks on euro.

(b) Tehingud ja saldod välisvaluutas

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja –kohustused hinnatakse ümber eurodesse bilansipäeval ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Välisvaluutas fikseeritud mittemonetaarsed finantsvarad ja kohustused, mida kajastatakse õiglase väärtuse meetodil, hinnatakse ümber eurodesse õiglase väärtuse hindamise päeval ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsete varade ja kohustuste ümberarvestamisel tekkivad kasumid ning kahjumid kajastatakse kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes perioodi tulu ja kuluna. Mitterahalisi välisvaluutas fikseeritud varasid ja kohustusi, mida ei kajastata õiglase väärtuse meetodil (nt ettemaksud ja materiaalne põhivara), bilansipäeval ümber ei hinnata, vaid kajastatakse jätkuvalt tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel.

1.7 Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse Äriühingu enda majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta. Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumus, mis koosneb ostuhinnast (k.a tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta.

Lennukid

Lennuki soetusmaksumus koosneb lennuki ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, millest kasutatud lennukite puhul on maha lahutatud müüja poolt kaasa antav hooldusreservi summa. Lennukite kulumit arvestatakse soetusmaksumuselt, millest on maha lahutatud hinnanguline lõppväärtus lineaarsel meetodil lennuki hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Lennuki lõppväärtuseks loetakse väärtus, mis jääb lennukil pärast kasulikku eluiga ning millest on maha lahutud müügikulutused.

Lennukite komponendid

Lennukite komponentidena kajastatakse lennukite regulaarsete suuremahuliste hooldustööde (edasi Hooldusreservi tööd) kulud, mis ei kuulu hooldusreservist rentnikule hüvitamisele. Hooldusreservi tööde kulumit arvestatakse soetusmaksumuselt lineaarsel meetodil vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Hooldusreservi tööd võetakse arvele eraldi põhivara objektina vastavalt töö liigile. Hooldusreservide tööde liigid on järgmised:

- Lennukikere struktuuri hooldus (*Airframe Heavy Structural Maintenance*);
- Telikute hooldused (*Landing Gear Overhaul*);
- Mootori võimsuse taastamistööd (*Engine Performance Restoration*);
- Piiratud elueaga mootori osade hooldus (LLP) (*Engine Life Limited Parts*);
- Abijõuseadme (APU) taastamine (*Auxiliary Power Unit*).

Lennukite tööriistad ja varuosad (sh väljarenditavad lennukite mootrid)

Lennuettevõtetele väljarenditavad lennukite tööriistad ja varuosad või tööriistadest ja/või varuosadest koosnevad varakogumid, mille soetusmaksumus ületab piirmäära 5 tuhat eurot, kajastatakse põhivarana. Tööriistade ja varuosade kulumit arvestatakse soetusmaksumuselt, millest on maha lahutatud hinnanguline lõppväärtus lineaarsel meetodil vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Tööriistade ja varuosade lõppväärtuseks loetakse väärtus, mis jääb varal pärast kasuliku eluiga ning millest on maha lahutatud müügikulutused. Täpsem informatsioon lennukite tööriistade ja varuosade kulumi arvestusest on toodud lisas 3.

Materiaalse põhivara kulumi arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgile ja lõpetatakse, kui jääkmaksumus on võrdne lõppväärtusega, vara lõplikul kasutusest eemaldamisel või ümberliigitamisel “Müügiotol põhivaraks”. Materiaalse põhivara amortisatsioonimeetodid, kasulikud eluead ja ka lõppväärtused vaadatakse üle vähemalt iga majandusaasta lõpul ja kui uued hinnangud erinevad eelnevatest, kajastatakse muutused raamatupidamislike hinnangute muudatusena edasiulatuvalt.

Hinnangulised kasulikud eluead on järgmised:

- Lennukid: 9-16 aastat
- Lennukite kapitaalsed hooldustööd: 5-15 aastat
- Lennukite tööriistad ja varuosad va lennukite motorid: 5 aastat
- Renditavad lennukimootorid: 1-4 aastat

Materiaalse põhivara väärtuse langus

Äriühing hindab igal aruandekuupäeval, kas esineb materiaalse põhivara võimalikule väärtuse langusele esinevaid asjaolusid. Võimalikule väärtuse langusele viitavate asjaolude hindamisel võetakse arvesse rentnikuga seotud informatsiooniallikatest saadud teavet. Väärtuse langusest tulenev kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline väärtus ületab selle kaetavat väärtust. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused, või kasutusväärtus, sõltuvalt sellest, kumb on kõrgem. Vara väärtuse langusest tulenev kahjum kajastatakse kuluna perioodil, mil see tekib. Kui väärtuse hindamise tulemusena selgub, et vara üksuse kaetav väärtus on tõusnud, tühistatakse varasem allahindlus kuni summani, mis oleks kujunenud, kui vara väärtuse langust poleks eelnevatel aastatel kajastatud. Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes kasumina põhivara eelmiste perioodide allahindlusetühistamisest .

Materiaalse põhivara võõrandamine

Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamise korral või olukorras, kus vara kasutamisest või müügist ei eeldata enam majanduslikku kasu. Kasumid ja kahjumid, mis kaasnevad varade müügi või mahakandmisega (arvutatakse vastavalt vara võõrandamisest saadava tasu ning bilansilise väärtuse vahena) kajastatakse kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes hetkel, mil varad võõrandatakse või kantakse maha.

1.8 Rendid

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina. Äriühingul on kasutusrendilepingud, kus Äriühing on rendileandjaks. Äriühingul puuduvad rendilepingud, kus Äriühing

on rentnik.

Äriühing kui rendileandja

Kasutusrendi tingimustel kajastatud lennukid kajastatakse materiaalse põhivarana ja amortiseeritakse alates arvele võtmist kuni kasuliku eluea lõpuni. Amortiseeritav väärtus võrdub soetusmaksumusele, millest on maha lahutatud vara lõppväärtus. Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul tuludes (lisa 1.5). Renditulu koosneb fikseeritud ja muutuvatest rendimaksetest, mis kajastatakse tuludes eraldi kirjetel. Fikseeritud on tulu, mis arvutatakse rendilepingute fikseeritud rendimaksete alusel lineaarselt rendiperioodi lõpuni. Muutuva renditulu suurus sõltub valuutast ja lennukite kasutusest (lennutundidest ja -tsüklistest) ning see kajastatakse selle perioodi renditulus, millal leiab aset nimetatud makseid tingiv sündmus või tingimus.

Rendilepingute muudatused

Rendilepingu muudatus kajastatakse eraldi rendina juhul, kui a) muudatusega suurendatakse rendi ulatust, lisades sellele ühe või enama alusvara kasutamiseõiguse ja b) rendi hind suureneb tasu võrra, mis vastab ulatuse suurenemise eraldiseisvale hinnale, mida on korrigeeritud vastavalt konkreetse lepingu asjaoludele. Rendileandja arvestab kasutusrendilepingu muudatust uue rendina alates muudatuse jõustumise kuupäevast, käsitledes kõiki algse rendiga seotud ette makstud või akumuliseerunud rendimakseid uue rendi rendimaksete osana.

Rendilepingute alusel saadud tagatisdeposiidid ja hooldusreservid

Rendilepingu alusel saadud tagatisdeposiidid, mis vastavad allolevatele kriteeriumitele, kajastatakse finantskohustisena:

- on riskimaandamise instrument rendiperioodi jooksul;
- tagastatakse rentnikule täies ulatuses rendiperioodi jooksul, välja arvatud juhul, kui rentnik on rikkunud lepingutingimusi;
- selle hoidmisega ei kaasne intressikulu.

Rendilepingu alusel saadud Hooldusreservi maksed kajastatakse finantskohustisena (lisa 1.9), kui peamiselt rentnik kannab rendiperioodi jooksul Hooldusreservi töödega seonduvad riskid. Hooldusreservi eesmärk on koguda vahendeid regulaarsete suuremahuliste hooldustööde jaoks, mis nõuavad olulisi investeeringuid ning samuti aega lennukite oluliste osade kapitaalremondiks. Rentnik tasub hooldusreservi makseid Äriühingule-le igakuiselt kindlaksmääratud summas, mis vastab rendilepingutes ettenähtud lennukite baaskasutusele. Vajadusel suurendatakse hooldusreservimakseid igal aastal jaanuaris, lähtudes eelneva aasta tegelikust lennukite kasutamisest võrreldes rendilepingus ettenähtud baaskasutusega (kalendriaastal registreeritud lennuki lennutunnid ja lennutsükliid). Hooldusreservi makseid kajastatakse kassapõhiselt (raha laekumise hetkel). Vastavalt Hooldusreservi tööde plaanile on kohustis kajastatud osaliselt lühiajalisena, s.o järgneval majandusaastal planeeritavate tööde maksumus, mis kuulub rentniku poolt tasutud hooldusreservide maksete alusel hüvitamisele ja ülejäänud on kajastatud pikaajalise kohustisena.

Lennukite hooldusreservi töid korraldab rentnik ja Äriühing hüvitab rentnikule töödega seotud kulud hooldusreservist proportsionaalselt lennuki kasutamise statistikale (rentniku lennatud lennutunnid ja lennutsükliid alates viimasest sama liiki Hooldusreservi tööst). Hooldusreservist makstav hooldustööde hüvitis kajastatakse kohustise vähendamiseks. Juhul, kui laekunud Hooldusreservi maksed hakkavad ületama plaaneeritud reservi tagasimakseid rentnikule, kajastatakse tagasimakseid ületav summa kasumi- (kahjumi) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes muutuva rendimaksena. Juhtkonna hinnangul lennuki hooldusreserviga kaetud hooldustöödega seotud riski kannab rendiperioodi jooksul rentnik, kuivõrd rentnik vastutab hooldustööde õigeaegse tellimise ja teostamise eest ning Äriühingu maksimaalne hooldustööde

hüvitamise ulatus on piiratud. Lisaks kannab rentnik rendiperioodil muud jooksvad lennukite hoolduskulud, mis ei vasta põhivarana kajastamise kriteeriumitele.

Esmasel arvele võtmisel kajastatakse tagatisdeposiidid ja Hooldusreservid õiglasest väärtuses ning edasi kajastatakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades sisemise intressimäära meetodit, mille tulemusena kajastatakse rendiperioodi jooksul intressikulu (rendi õiglasest väärtuse ja rendiperioodi lõpus makstava nominaalväärtuse erinevuse vahe). Tagatisdeposiidi ja Hooldusreservi nominaalsumma ja selle õiglasest väärtuse vahe makse laekumisel kajastatakse täiendava rendimaksena, mille rendileandja on ette saanud. Kui tagatisdeposiidid ja hooldusreservid on seotud kasutusrendiga, esitatakse täiendav rendimakse finantsseisundi aruandes kirjel „Tulevaste perioodide tulu“ ja kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt rendituluna.

Igal aruandekuupäeval vaatab ettevõtte juhatus üle hooldusreservi kasutamise plaani, s-o planeeritavate tööde eest makstavate summade suuruse ja ajastuse. Hooldusreservi kasutamise plaani muutmise korral arvutatakse ümber finantskohustise korrigeeritud maksumus, ning muutmise mõju kajastatakse kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes kirjel „Kasum (kahjum) hooldusreservi korrigeerimisest“.

1.9 Finantsinstrumendid

Finantsvarasid ja finantskohustisi kajastatakse ajahetkel, mil Äriühing saab vastavate lepingusätete osapooleks. Finantsvarad ja finantskohustised kajastatakse algselt õiglasest väärtuses. Tehingukulud, mis otseselt seonduvad finantsvarade ja finantskohustiste omandamisega (välja arvatud finantsvarad ja finantskohustised, mida kajastatakse õiglasest väärtuses läbi kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruande) lisatakse või lahutatakse finantsvarade või finantskohustiste õiglasest väärtusest nende esmasel arvele võtmisel. Tehingukulud, mis seonduvad finantsvarade või finantskohustiste omandamisega, mida kajastatakse läbi kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruande, kajastatakse koheselt kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes.

Finantsvarad

Kõigi tavapärasel turutingimustel toimuvate finantsvarade ostude või müükide kajastamiseks ja kajastamise lõpetamiseks kasutatakse tehingupäevapõhist arvestust. Tavapärasel tingimustel toimuv ost või müük on finantsvara ost või müük tingimustel, mille kohaselt antakse vara üle ajavahemiku jooksul, mis on kas kehtestatud õigusaktidega või vastavalt turu praktikale. Kõiki kajastatud finantsvarasid mõõdetakse pärast esmast kajastamist tervikuna kas korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglasest väärtuses, vastavalt konkreetse finantsvara liigile. Liigitamine ja esmase kajastamise järgne mõõtmine sõltub finantsvara juhtimiseks valitud ärimudelilist ja finantsvara lepingupõhiste rahavoogude iseloomust.

Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad finantsvarad

Võlainstrumente mõõdetakse pärast algset kajastamist korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit, ainult juhul, kui mõlemad järgmised kriteeriumid on täidetud:

- finantsvara hoitakse ärimudeli raames, mille eesmärk on saada lepingupõhiseid rahavooge ja
- finantsvara lepingutingimustest tulenevad rahavood, mis koosnevad ainult põhiosamaksetest ja põhiosa jäägilt arvestatud intressimaksetest kindlaksmääratud kuupäevadel.

Äriühing liigitab korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavateks finantsvaradeks raha ja raha ekvivalendid, nõuded ostjate vastu ja intressinõuded. Sisemise intressimäära meetod on meetod võlainstrumendi korrigeeritud soetusmaksumuse arvutamiseks ja intressitulude jaotamiseks vastavale

lepinguperioodile. Sisemine intressimäär on määr, millega diskonteeritakse oodatavad tulevased laekumised võlainstrumendi eeldatava kehtivusaja või vajadusel lühema perioodi jooksul täpselt võlainstrumendi esmasel kajastamisel mõõdetud bruto bilansilisse väärtusesse (võttes arvesse kõiki makstud või saadud tasusid, mis on sisemise intressimäära olemuslikeks komponentideks, tehingukulutusi ja muid lisatasusid või allahindlusi, kuid jättes arvestusest välja eeldatavad tulevased krediidikahjumid). Intressitulu kajastatakse kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes kirjel „Finantstulud“.

Finantsvarade ja -kohustiste jaotus kategooriatesse on toodud lisa 7.

Finantsvarade väärtuse langus

Äriühing moodustab reservi korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavatesse võlainstrumentidesse tehtud investeeringute ja rendinõuete eeldatava krediidikahjumi (*Expected Credit Loss*) katteks. Finantsinstrumendi eeldatava krediidikahjumi summat uuendatakse igal aruandekuupäeval, et see peegeldaks pärast instrumendi esmast kajastamist toimunud krediidiriski muutusi.

Äriühing kasutab ostjate vastu tekkinud nõuete ja rendinõuete nende kehtivusajal eeldatava krediidikahjumi kajastamiseks standardis IFRS 9 sätestatud lihtsustatud meetodit. Kui Äriühingul tekib vajadus moodustada allahindlus nõuetele ostjate vastu ja rendinõuetele, siis allahindluse summa võrduks nõuete kehtivusaja jooksul eeldatavalt tekkiva krediidikahjumiga. Nimetatud varade eeldatava krediidikahjumi hindamiseks kasutatakse ajaloolist krediidikahjumi kogemust, mida korrigeeritakse konkreetsete deebitoridega seotud tegurite, üldiste majandustingimuste, aruandekuupäeval finantsvarale rakenduvate tegelike ja prognoositavate tingimuste ja nende suuna hinnanguga ning vajadusel ka raha ajaväärtusega. Kehtivusaja jooksul eeldatav krediidikahjum on eeldatav krediidikahjum, mis tuleneb kõigist finantsinstrumendi kehtivusajal võimalikest kohustuste täitmata jätmise juhtudest.

Finantsvara krediidikvaliteet on langenud, kui on toimunud üks või mitu sündmust, mis avaldavad selle finantsvara eeldatavatele tulevastele rahavoogudele negatiivset mõju. Finantsvara krediidikvaliteet on langenud, kui leiab aset vähemalt üks järgnevatest sündmustest:

- a) emitendi või deebitori olulised finantsraskused;
- b) lepingu rikkumine, nt kohustuse mittetäitmine;
- c) deebitori laenuandja(te) poolt deebitorile tema finantsraskustega seotud majanduslikel või lepingulistel põhjustel järeleandmis(t)e tegemine, mida muul juhul ei oleks tehtud;
- d) deebitori pankrot või muu finantsalane restruktureerimine või
- e) finantsvara aktiivse turu kadumine finantsraskuste tõttu.

Finantsvara krediidikvaliteeti hindamismudelil on kolm faasi, mis baseeruvad krediidiriski muutusel. Kui finantsinstrumendi krediidirisk ei ole pärast esmast kajastamist oluliselt suurenenud, kajastab Äriühingul sellele allahindluse 12 kuu jooksul eeldatava krediidikahjumi summas (faas 1). Kui finantsinstrumendi krediidirisk on pärast esmast kajastamist oluliselt suurenenud (faas 2), kajastab Äriühingul allahindluse kehtivusaja jooksul eeldatava krediidikahjumi summas. Finantsvara liigub faasi 2, kui tegemist on makseviivitusega vahemikus >30 ja <90 päeva või finantsvaraga, mis on klassifitseeritud kõrgendatud jälgimise alla või on makseraskuste tõttu restruktureeritud. Meetod on sümmeetriline, st järgnevatel bilansipäevadel, kui finantsinstrumendi krediidikvaliteet paraneb selliselt, et enam ei ole täidetud oluline krediidiriski suurenemise kriteeriumid alates esmasest kajastamisest, siis finantsvara liigub tagasi faasi 1. Lootusetud finantsinstrumendid on faasis 3. Kõik finantsvarad, mis on faasis 3, on krediidikahjumiga.

Äriühing hindab finantsvaraga seotud kohustuse mittetäidetuks, kui see vastab täielikult vara väärtuse languse mõistele või finantsvara on enam kui 90 päeva maksetähtaja ületanud, välja arvatud juhul, kui Äriühingul on toetavaid argumente, miks sellest pikem maksetähtaja ületamine on põhjendatud.

Finantsvarade kajastamise lõpetamine

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse, kui varad on tagasimakstud või Äriühing kaotab antud vara üle kontrolli (näiteks vara müügi või varaga seotud lepinguliste õiguste kustumise järel). Äriühing omab finantsvara üle kontrolli juhul, kui ta saab põhilise osa varaga seotud tuludest ning ta kannab põhilist osa varaga seotud riskidest. Kontroll varade üle säilib, kui vastaspoolel pole vara tervikuna võimalik müüa sõltumatule kolmandale osapoolle ilma müügipiirangute kehtestamiseta. Finantsvara eemaldamisel bilansist kajastatakse finantsvara bilansilise väärtuse ja tema eest saadud tasu vahet kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes kuluna (IAS 39).

Finantsvarade mahakandmine

Äriühing kannab finantsvara maha, kui ilmneb teavet selle kohta, et tehingu vastaspoolel on tõsiseid rahalisi raskusi või finantsvara bilansilise väärtuse katmiseks ei ole realistlikke väljavaateid, nt kui tehingu vastaspoole suhtes on kuulutatud välja likvideerimismenetlus või pankrot ja Äriühingu juhtkonna hinnangul on summade laekumine ebatõenäoline. Ka siis, kui vara on maha kantud, võib Äriühing jätkata võla sissenõudmist, kasutades selleks oma võlgade sissenõudmisprotseduuridest tulenevaid meetmeid ning vajadusel ka õigusnõustajate abi. Laekunud, kuid varasemalt maha kantud summad, kajastatakse kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes.

Finantskohustised

Kõiki finantskohustisi (võlad tarnijatele, laen, võlakirjad, muud lühi- ja pikaajalised kohustised, s.h tagatisdeposiidid ja hooldusreservid – lisa 1.8) mõõdetakse esmasel kajastamisel õiglases väärtuses ja hiljem korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Finantskohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on bilansipäevale järgneva 12 kuu jooksul või Äriühingul puudub tingimusteta ühepoolne õigus lükata kohustise tasumist edasi hilisemaks kui 12 kuud pärast aruandekuupäeva. Lühiajaliseks liigitatakse ka laenu või võlakirjadega seotud kohustised, mille tagasimakse tähtaeg on aruandekuupäevale järgneva 12 kuu jooksul. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenu või võlakirjadega seotud kohustusi, mida laenuandjal või võlakirjade märkijal oli õigus aruandekuupäeval lepingutingimuste rikkumise tõttu koheselt sisse nõuda.

Finantskohustiste kajastamise lõpetamine

Äriühing lõpetab finantskohustiste kajastamise siis, kui Äriühingu kohustised on rahuldatud, lõpetatud või aegunud. Finantskohustise eemaldamisel finantsseisundi aruandest kajastatakse kohustise bilansilise maksumuse ja tema eest makstud tasu vahet kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes tulu või kuluna. Kui finantskohustisega seotud tingimustes toimub oluline muudatus, lõpetatakse esialgse finantskohustise kajastamine ning arvele võetakse muudetud tingimustega finantskohustis. Sellisel juhul finantskohustise eemaldamisel finantsseisundi aruandest kajastatakse esialgse ja uue kohustise bilansilise maksumuse kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes tulu või kuluna.

1.10 Finantsvarade ja finantskohustiste saldeerimine

Finantsvarasid ja finantskohustisi saldeeritakse ja esitatakse finantsseisundi aruandes netosummas ainult juhul, kui Äriühingul on juriidiliselt rakendatav õigus kajastatud summasid saldeerida ja Äriühing kavatses neid varasid saldeerida või realiseerida vara ja tasuda kohustise samaaegselt. Juriidiliselt rakendatav õigus

ei tohi olla sõltuv tulevatest sündmustest ja peab olema rakendatav tavapärase äritegevuse käigus ning ka tehingupartneri poolsete lepingurikkumiste, maksejõuetuse ning pankroti korral.

1.11 Osakapital ja kohustuslik reservkapital

Osad on kaasatud omakapitalis. Uute osade emiteerimisega seotud kulutused arvestatakse maha omakapitalist eeldusel, et tegemist on vältimatute lisakuludega, mis on otseselt tehinguga seotud. Äriühingu peamine eesmärk on luua ainuosanikule väärtust majandusnäitajate ja tööstusharu arengute kaudu, et tagada konkurentsivõime ja luua eeldused pikaajalise jätkusuutliku kasumlikkuse saavutamiseks. Omakapitali ja varade suhe 0,44 viitab Äriühingu heale pikaajalisele maksevõime positsioonile. Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule ja Äriühingu põhikirjale on Äriühing kohustatud moodustama kohustusliku reservkapitali. Igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt 1/20 puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab 1/10 osakapitalist. Vastavalt ainuosaniku otsusele võib kohustuslikku reservkapitali kasutada kahjumi katmiseks, samuti osakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha väljamakseid ainuosanikule. Lähtudes eelnevate aastate kasumi jaotamise ettepanekutest ning ainuosaniku poolt tehtud kasumi jaotamise otsusest ületab Äriühingu kohustuslik reservkapital seaduses ja põhikirjas sätestatud miinimummäära andes täiendava finantsstabiilsuse ettevõtte majandustegevusele.

1.12 Seotud osapooled

Äriühing on 100% riigi omandis olev ettevõtte, mille seotud osapoolte hulka kuuluvad:

- (a) Isikud või selle isiku lähedased pereliikmed, kes on seotud aruandva (majandus) üksusega, juhul kui see isik:** (IAS 24.9 (a)):
  - (i) omab kontrolli või ühist kontrolli aruandva (majandus) üksuse üle;
  - (ii) omab olulist mõju aruandeüksusele; või
  - (iii) on aruandva majandusüksuse juhtkonna võtmeisikud või aruandva majandusüksuse emaettevõtte.
- (b) Ettevõtte on seotud aruandva ettevõttega, kui rakendub üks järgmistest tingimustest (IAS 24.9 (b)):**
  - (i) Ettevõtte ja aruandev Ettevõtte on sama kontserni liikmed (st et iga emaettevõtte, tütarettvõtte ja kaastütarettvõtte on seotud teistega).
  - (ii) Üks Ettevõtte on teise Ettevõtte sidusettevõtte või ühissetevõtte (või selle kontserni liikme sidusettevõtte või ühissetevõtte, mille liige on teine üksus).
  - (iii) Mõlemad ettevõtted on sama kolmanda isiku ühissetvõtted.
  - (iv) Üks ettevõtte on kolmanda üksuse ühissetevõtte ning teine ettevõtte on kolmanda üksuse sidusettevõtte.
  - (v) Ettevõttel on töösuhtejärgsete hüvitiste plaan aruandva Ettevõtte või iga sellega seotud ettevõtte töötajate kasuks. Juhul kui aruandval ettevõttel on endal selline plaan, siis on kasusaavad töötajad ise seotud aruandva ettevõttega.
  - (vi) Ettevõtet kontrollib või kontrollib ühiselt punktis (a) määratletud isik.
  - (vii) Punktis (a) (i) määratletud isikul on Ettevõttele oluline mõju või ta on ettevõtte (või ettevõtte emaettevõtte) juhtivpersonali liige.
  - (viii) Ettevõtte või ükskõik milline grupi liige, mille osaks see on, osutab aruandva Ettevõtte või aruandva Ettevõtte emaettevõtte juhtivtöötajatele olulisi teenuseid.

Täpsem informatsioon tehingutest seotud osapooltega on toodud lisas 14.

1.13 Maksustamine ja edasilükkunud tulumaks

Vastavalt kehtivale seadusandlusele Eestis ettevõtete jaotamata kasumile rakendatav tulumaksu määr on 0%, mistõttu Äriühingu finantsseisundi aruandes ei ole edasilükkunud tulumaksu nõudeid ja kohustusi. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Dividendidena jaotatud kasumi maksumääraks on 20/80 väljamakstavalt netosummalt. Teatud tingimustel on võimalik saadud dividende jaotada edasi ilma täiendava tulumaksukuluta. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat Äriühingu tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kasumi- (kahjumi) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäära 14/86. Seda soodsamat maksumäära saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018. aastal esimene arvesse võetav aasta. Finantsseisundi aruandes ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisades.

1.14 Dividendid

Dividende kajastatakse nende välja kuulutamisel jaotamata kasumi vähendusena ning kohustusena ainosaniku vastu.

1.15 Rahavoogude aruanne

Rahavooge klassifitseeritakse rahavoogudeks äri, investeerimis- ning finantseerimistegevusest. Finantsaruannete koostamisel on rahavood äritegevusest kajastatud kasutades kaudset meetodit, rahavood investeerimis- ning finantseerimistegevusest on kajastatud kasutades otsemeetodit.

1.16 Sündmused pärast aruandekuupäeva

Korrigeerivad sündmused – need, mis tõendavad aruandekuupäeval eksisteerinud asjaolusid, kajastatakse Äriühingu lõppenud aruandeaasta finantsseisundi- ning kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes. Mittekorrigeerivad sündmused – need, mis ei ole seotud aruandekuupäeval eksisteerinud asjaoludega ning on esitatud aastaaruande lisades.

Lisa 2. Müügitulu

(tuhandetes eurodes)

	01.01.2022- 31.12.2022	01.01.2021- 31.12.2021
Renditulu	9 056	9 056
Renditulu lennukite rendist – fikseeritud rent	7 878	7 497
Renditulu lennukite rendist – muutuv rent	427	1 378
Renditulu lennukite tööriistade ja varuosade rendist	181	181
Kokku	8 486	9 056

Lennukite rent:

Lennukite kasutusrendilepingude keskmine kestus on 12-13 aastat. Rentnikul puudub ennetähtaegse lepingute lõpetamise võimalus. Äriühingul kui rendileandjal on selline võimalus kõikide lennukite osas olemas, kuid Äriühing ei planeeri lõpetada rendisuhteid enne tähtaega.

Aruandeaastal sisaldas Äriühingu lennukirendi tulu nii fikseeritud kui muutuvat (st lennutundidest ja US dollari kursist sõltuvat) renti. 2021. aasta lõpus sõlmis Äriühing lennukite rentnikuga rendilepingute muudatused, mille kohaselt rakendatakse perioodil 01.01.2022 – 31.12.2022 fikseeritud renditasu, mis ei ole lennutundidega seotud. Rendiperiood ja rendimaksete valuuta ei muutunud. Rendimaksete valuutaks perioodil 01.01.2022 - 31.03.2024 on US dollar. USD 1%-line tugevnemine või nõrgenemine EUR suhtes mõjutaks eelmainitud perioodi tulevaste rendimaksete summat keskmiselt 211 tuhande euro võrra. Alates 2024. aasta teisest kvartalist on rendimaksete valuutaks EUR.

Lennukirentide tuleviku rendimaksete summa lepingutähtaegade alusel:

(tuhandetes eurodes)

Periood pärast aruandekuupäeva	31.12.2022	31.12.2021
1. aasta	7 875	4 821
2. aasta	8 485	7 417
3. aasta	8 688	8 370
4. aasta	8 688	8 688
5. aasta	8 688	8 688
6. aasta ja hiljem	16 098	24 786
Kokku	58 522	62 770

Tööriistade ja varuosade rent:

Tööriistade ja varuosade rendileping (va lennukite mootorite rent) kestab 5 aastat ning rentnikul puudub ennetähtaegse lepingu lõpetamise võimalus. 2022. aastal soetatud lennukite mootorite rent (st mootorid kasutatakse Äriühingule mittekuuluvatel lennukitel) kestab hetkeni, millal Äriühingule kuuluvate lennuki mootorid vajavad vahetust. Lisainformatsioon eelnimetatud varade kohta on toodud lisades 3 ja 5.

Varuosade (va lennukite mootorid) ja tööriistade rendi tuleviku rendimaksete summa lepingutähtaegade alusel:

(tuhandetes eurodes)

Periood pärast aruandekuupäeva	31.12.2022	31.12.2021
1. aasta	211	211
2. aasta	211	211
3. aasta	145	211
4. aasta	0	145
Kokku	567	778

Lisa 3. Renditeenuse osutamisega seotud kulud

(tuhandetes eurodes)

	01.01.2022- 31.12.2022	01.01.2021- 31.12.2021
Lennukite amortisatsioonikulu	4 741	4 018
Kokku	4 741	4 018

Lennukite rendilepingute algusest on jooksvad hoolduskulud kohustatud katma rentnik, välja arvatud kapitaalsed hooldusreservide kulud, mis tulenesid lennukite kasutamisest enne rendilepingute algust.

Põhivarana kajastatud lennukite tööriistade ja varuosade varakogumil (va lennukite väljarenditavatel mootoritel) aruandeperioodil amortisatsioonikulu ei tekkinud. Renditava vara kulumise tekkimine ja selle suurus olulisel määral sõltuvad varadega seotud rendilepingute tingimustest. Vastavalt 2019. aastal sõlmitud rendilepingutele ja 2020. aastal sõlmitud rendilepingu muudatusele tööriistade ja varuosade loomuliku kulumise ja nende väärtuse langusega seotud riski kannab rentnik (rentnik kohustub tagastama vara rendileandjale samas seisukorras nagu on rentnikule väljastatud ning vara hävinemise korral asendama seda omal kulul samaväärse varaga). Seega tööriistade ja varuosade varakogumi lõppväärtus on ligilähedane soetusmaksumusele ning olulisi müügiikulutusi vara realiseerimisega ei kaasne, mistõttu perioodil 2019-2022 amortisatsioonikulu ei tekkinud (lisa 5).

Renditavate lennukite mootorite eluiga sõltub mootori kohustusliku taastamiseni jäänud lennutsüklite arvust, mis on igal renditaval mootoril erinev. Mootorite kulum arvestatakse lennatud tsüklite arvu põhjal.

Lisainformatsioon lennukite amortisatsiooni ja väärtuse languse kohta on toodud lisa 5.

Lisa 4. Mitmesugused tegevuskulud

(tuhandetes eurodes)

	01.01.2022- 31.12.2022	01.01.2021- 31.12.2021
Teenused	216	382
Juhatuse ja nõukogu tasud	38	38
Muud kulud	4	7
Kokku	258	427

Tasusid maksti kolmele nõukogu liikmele ja kahele juhatuse liikmele. Äriühingus puudusid aruandeperioodil töötajaid ei olnud.

Lisa 5. Materiaalne põhivara
(tuhandetes eurodes)

	Lennukid	Lennukite komponendid	Lennukite tööriistad ja varuosad	Ettemaksed lennukite komponentide eest	Kokku
Soetusmaksumus					
Saldo 31.12.2020	72 746	5 285	1 812	1 318	81 161
Lisandumised (lisa 16)	0	2 583	0	0	2 583
Ümberliigitatud	0	1 318	0	-1 318	0
Saldo 31.12.2021	72 746	9 186	1 812	0	83 744
Lisandumised (lisa 16)	0	3 583	4 902	6 935	15 420
Saldo 31.12.2022	72 746	12 769	6 714	6 935	99 164
Akumuleeritud kulum ja allahindlused					
Saldo 31.12.2020	-27 991	-1 658	0	0	-29 649
Amortisatsioonikulu (lisa 16)	-3 192	-826	0	0	-4 018
Väärtuse langus	-1 470	-67	0	0	-1 537
Eelmiste perioodide väärtuse languse tühistamine	1 537	0	0	0	1 537
Saldo 31.12.2021	-31 116	-2 551	0	0	-33 667
Amortisatsioonikulu (lisa 16)	-3 212	-1 301	-228	0	-4 741
Eelmiste perioodide väärtuse languse tühistamine	7 152	210	0	0	7 362
Saldo 31.12.2022	-27 176	-3 642	-228	0	-31 046
Jääkmaksumus 31.12.2021 (lisa 13,16)	41 630	6 635	1 812	0	50 077
Jääkmaksumus 31.12.2022 (lisa 13,16)	45 570	9 127	6 486	6 935	68 118

Lennukipark	Keskmine vanus	Lennukite arv
Bombardier, CRJ-900	10 aastat (kasutatud)	2
Bombardier, CRJ-900	11 aastat (kasutatud)	2
Bombardier, CRJ-900	13 aastat (kasutatud)	2
Bombardier, CRJ-900	14 aastat (kasutatud)	1

2022. aasta jooksul tehti suuremahulisi hooldustöid viiele lennukile ning osteti asendusmootoreid kolmele lennukile kokku summas 19 165 tuhat eurot (2021. aastal – 5 825 tuhat eurot), millest Äriühing kajastas lennukite parendusena 10 518 tuhat eurot, sealhulgas ettemaksed lennukite asendusmootorite eest summas 6 935 tuhat eurot (2021. aastal – 2 583 tuhat eurot) ning ülejäänud 8 647 tuhat eurot (2021. aastal – 3 242 tuhat eurot) oli rentniku osa, mis vähendas kogutud hooldusreservi kohustist.

Lisaks soetas Äriühing aruandeaastal neli CRJ lennuki mootorit kokku summas 4 902 tuhat eurot eesmärgiga paigaldada neid tulevikus asendusmootoritena kahele enda lennukile, kui nende vanade mootorite elutsükkel on lõppenud. Perioodil, mil vanade mootorite elutsükkel pole veel lõppenud, renditakse uued mootorid Regional Jet OÜ-le (lisainformatsioon mootorite rendi ja kulumi arvestuse kohta on toodud lisades 2 ja 3).

Lennukite ja komponentide kaetava väärtuse leidmiseks teostas Äriühingu juhtkond vara väärtuse testi kasutades rendilepingutest tulenevate rahavoogude diskonteerimise meetodit. 31.12.2022 seisuga tehtud test näitas, et lennukipargi väärtus koos parendustega ületas oluliselt eelnevalt kajastatud jääkväärtust, mis sisaldas 2020. aastal COVID-19 pandeemia tagajärjel tehtud allahindlusi. Lennukite väärtuste muutuste taga on lennukimootorite remondikava optimeerimine ning täiendatud väärtuse testi läbiviimise meetodika, mida juhtkond võttis esmakordselt kasutusele aruandeaastal tänu muutustele lennukitega kaasnevate lisarahavoogude hinnangus (täiendav informatsioon hinnangu muutmise põhjuste kohta on toodud lisa 16). Arvestades pandeemiajärgse lennuturu kiire taastumise ja optimeeritud mootoriremondi plaani eduka elluviimisega 2022. aastal, tühistas Äriühing osaliselt 2020-2021. aastal tehtud väärtuste allahindluse, kuna eelmainitud asjaolud viitasid varasema allahindluse põhjuseks olnud riskide mõju kadumisele. Kokku tühistas Äriühing varasemaid allahindlusi summas 7 362 tuhat eurot suurendades samapalju aruandeaasta kasumit. Testi läbiviimisel eeldati, et lennukid müüakse perioodil 2029-2031 maha müügihinnaga 2,2 – 2,3 mln eurot ning Äriühingu tulevaste rendilaekumistega ei kaasne olulist krediidiriski (lisa 16). US dollarites rahavoogude konverteerimiseks kasutati EIU forex kurssi (USD 1%-line tugevnemine või nõrgenemine EUR suhtes ei mõjuta oluliselt lennukipargi väärtuse langust ega kasumi- ja muu koondkasumi aruande lõpptulemit). Rahavood diskonteeriti intressimääraga 9,28% (2021. aastal – 4 %) ning selle 1%-line suurenemine alandaks varasema allahindluse tühistamisest tekkinud kasumit 953 tuhande euro võrra (ei mõjuta Äriühingu võimet täita laenulepingu eritingimusi). Finantsseisundi aruandes kajastatud lennukite kaetav väärtus sisaldab lennukite ja lennukiteparenduste (sh ettemaksete) jääkväärtust ning arvestuslikku rendinõuet (lisa 8), millest on lahutatud Hooldusreservi kohustise jääk.

Eraldi põhivarana kajastatud varuosade (va renditavad lennukite mootorid) ja tööriistade kogumi väärtus ei vajanud Äriühingu juhtkonna hinnangul aruandekuupäeva seisuga ümberhindamist, kuna vara soetusmaksumus ei ületanud selle eeldatavat turuväärtust. Samalaadselt eelmise aastaga, ei tekkinud aruandeaastal lennukite tööriistadel ja varuosadel kulumit. Selline kulumiarvestus tuleneb varade rendilepingust, mille järgi vara väärtuse languse riski täismahus kannab rentnik. Lisainformatsioon tööriistade ja varuosade kulumi arvestuse kohta on toodud lisa 3.

Tulevased investeerimiskohustused

Äriühing koostöös Nordica ja Regional Jet OÜ-ga on välja töötanud kapitaalsete hooldustööde teostamise kava, milles tuuakse välja järgmise kuue aasta Äriühingu poolsed hinnangulised kulud seonduvalt seitsme kasutatud lennuki plaanitud hooldustöödega. Teostatud kapitaalsed hooldustööd kajastatakse põhivarana, mille kasulik eluiga on võrdne nende kasutuseaga. Hooldusplaan kajastab Äriühingu tuleviku investeringukohustusi summas 13 057 tuhat eurot (2021. aastal – 16 398 tuhat eurot). Kohustiste

kahanemise taga on mootoriremondi miinimumstsenaariumist loobumine ning remonditööde graafiku kohandamine vastavalt lennukite uuendatud kasutamispilaanile.

Lisa 6. Raha ja raha ekvivalendid

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021
Raha: raha pangakontodel		
Piiranguteta	0	1 257
Piirangutega	9 718	17 930
Raha ja raha ekvivalendid kokku (lisa 7)	9 718	19 187

Piiranguteta raha ja raha ekvivalentide all on kajastatud Äriühingu vabad rahalised vahendid. Piirangutega raha sisaldab rentniku ettemakseid lennukite hooldustööde reservide ja tagatisdeposiitide eest. Vastavalt Äriühingu rendilepingutele on rentnik kohustatud korraldama nõutud hooldustööde teostamise ning seejärel on õigus nõuda teostatud tööde proportsionaalses ulatuses kulude hüvitamist Äriühingus hoitavast hooldusreservide kontolt. Hooldustööde reservi makstakse igakuiselt kindlaksmääratud summadena ja rendilepingus on sätestatud rendileandja õigus neid korrigeerida iga aasta jaanuaris, tuginedes tegelikule lennukite kasutusmäärale eelmisel aastal. 2022. aastal kogus Äriühing rentnikult reservi 6 300 tuhat eurot (2021. aastal – 3 502 tuhat eurot). Rahalisi vahendeid hoitakse eraldi pangakontodel, mida kasutatakse lennukite hooldusreservi tööde (*heavy maintenance events*) jaoks.

Osa Äriühingu pangakontodest on koormatud pandiga LHV Pank AS kasuks. Pangakontode pantimise nõue tuleneb 2021. aastal sõlmitud laenu tingimustest. Täpsem informatsioon Äriühingu sõlmitud laenu tingimuste kohta on toodud lisa 13.

Lisa 7. Finantsinstrumendid**Finantsinstrumentide jaotus kategooriate lõikes**

(tuhandetes eurodes)

Finantsvarad	31.12.2022	31.12.2021
Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarad:		
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 6)	9 718	19 187
Nõuded (lisa 8)	1 972	5 473
Kokku	11 690	24 660
Finantskohustised	31.12.2022	31.12.2021
Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantskohustised:		
Laenud – lühiajalised kohustised (lisa 13)	19 700	22 500
Laenud – pikaajalised kohustised (lisa 13)	2 800	500
Võlad tarnijatele, töötajatele ja intressivõlad (lisa 9)	261	83
Muud lühiajalised kohustised (lisa 12)	7 231	3 908
Muud pikaajalised kohustised (lisa 12)	7 774	12 755
Kokku	37 766	39 746

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate varade ja kohustiste õiglased väärtused ei erine oluliselt nende seisuga 31.12.2022 Äriühingu finantsseisundi aruandes kajastatud väärtusest. Võlakohustiste korrigeeritud soetusmaksumus leitakse diskonteerides tulevasi lepingulisi rahavooge sisemise intressimääraga 4%. Lisainformatsioon finantskohustuste diskonteerimise kohta on toodud lisades 1.8, 11 ja 12.

Finantsvarade ja finantskohustiste jääkväärtus, millest on maha arvatud allahindlused, on ligilähedane nende õiglasele väärtusele.

Finantsvarade krediitkvaliteet

(tuhandetes eurodes)

Äriühing rakendab kõigi ostjate vastu tekkinud nõuete eeldatava krediitkajumi kajastamisel standardis IFRS 9 sätestatud lihtsustatud meetodit, mis lubab moodustada allahindluse reservi kehtivusaja jooksul eeldatava krediitkajumi summas. Selleks, et hinnata eeldatavat krediitkajumit, jagatakse nõuded ostjate vastu ühiste krediidiriski tunnuste ja tähtaja ületanud päevade alusel gruppidesse. Hindamis põhimõtteid on kirjeldatud arvestusmeetodite lõigus „Finantsvarade väärtuse langus“ (lisa 1.9).

Kui finantsvara ei ole tähtaega ületanud ja selle väärtus ei ole langenud, siis üldjuhul hinnatakse selle krediitkvaliteeti sõltumatute krediitireitingu agentuuride poolt kreditoridele antud reitingute alusel (kui vastaspoolele on reiting antud).

Raha arvelduskontodel ja hoiused reitingute lõikes	31.12.2022	31.12.2021
Aa3	1 788	1 683
Baa1	7 930	17 504
Kokku	9 718	19 187

Rahaliste jääkide krediitkvaliteedi hindamisel kasutab Äriühing reitinguagentuuride Moody's krediireitinguid. Juhatus on hinnanud, et krediidasutuste nõuded kannavad madalat krediidiriski, arvestades nende krediireitingut, finantsseisundit ja lühiajalist majanduslikku väljavaadet.

Äriühingu finantsvarades kajastatud nõuded seisuga 31.12.2022 koosnevad rendinõuetest ja pangadeposiitidest. Rendinõuded sisaldavad endas lennukite varuosade müügiarveid, mille maksetähtajad ei ole veel saabunud. Panga deposiitidest üks oli sõlmitud 2022. aasta märtsis perioodiks 12 kuud ning teine – 2022. aasta detsembris perioodiks 1 kuu.

Äriühingu teostatud rahaliste jääkide ja teiste finantsvarade võimaliku krediitkahjumi analüüs näitas, et finantsvarade oodatavad krediitkahjumid on ebaolulised, mistõttu ei olnud seisuga 31.12.2022 finantsseisundi aruandes kajastatud.

Lisa 8. Nõuded ja ettemaksed

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2022		31.12.2021	
	< 1 aasta	1-5 aastat	< 1 aasta	1-5 aastat
Deposiit pangakontol	1 880	0	5 280	0
Nõuded ostjate vastu	0	0	0	0
Rendinõuded	91	0	192	0
Lühiajalised intressinõuded	1	0	1	0
Nõuded kokku (lisa 7)	1 972	0	5 473	0
Maksude ettemaksed	89	0	122	0
Käibemaksu tagastusnõuded	11	0	2	0
Ettemaksed	0	0	38	0
Ettemaksed kokku	100	0	162	0
Arvestuslik rendinõue	0	5 682	0	3 489
Muud nõuded kokku	0	5 682	0	3 489
Kokku	2 072	5 682	5 635	3 489

Arvestuslik rendinõue:

Tulenevalt 2020. aasta lõpus sõlmitud rendilepingu muudatustest ületas aruandeaastal lineaarsel meetodil kajastatud renditulu lepingulisi rendimakseid, mille tulemusena tekkis viie lennuki osas pikaajaline arvestusliku rendi nõue. Kahe ülejäänud lennuki osas on kajastatud arvestuslik rendikohustis (lisa 11), kuna nende lennukite lepingulised maksed kuni 2020. aasta lõpuni ületasid lineaarset renditulu. Nõue kajastatakse perioodil 2024-2026 rendituludes, millal oodatavad lepingulised rendimaksed on lineaarsest renditulust suuremad.

Lisa 9. Võlad ja ettemaksud

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021
Võlad tarnijatele	252	74
Võlad töötajatele	1	1
Lühiajalised intressivõlad	6	8
Muud viitvõlad	2	2
Võlad ja ettemaksud kokku (lisa 7)	261	85

Tarnijatele võlgade suurenemise taga on lennukite varuosade eest saadud arve, mille maksmist eeldatakse 2023. aastal, kui eelmainitud varuosad kasutatakse lennuki hooldustöö jaoks.

Lisa 10. Osakapital

	31.12.2022	31.12.2021
Osakapital (eurodes)	1 000 000	1 000 000
Osade arv	1	1
Osa nominaalväärtuses (eurodes)	1 000 000	1 000 000

Sissemakse osakapitali kajastati ühingu registreerimisel 9. oktoobril 2015. aastal. Ülekursina sissemakstud summa oli 31 000 tuhat eurot. Äriühingu jaotuskõlbulik omakapital seisuga 31.12.2022. ja maksimaalne kaasnev tulumaksukohustus dividendide väljakuulutamisel on toodud lisa 18.

Dividendide jaotamiseks on vajalik otsus ainuosaniku koosolekult ning Äriühingu jaotatava kasumi olemasolu. Samuti tuleks arvesse võtta Äriühingu kasumit, eeldatavaid tulemusi, finantsseisundit ja investeerimisvajadusi. Vastavalt omaniku ootustele ei ole omanik lähiaastatel dividendide maksmist ette näinud.

Vastavalt omaniku ootustele on Äriühingu kui rahvusvahelises õhusõidukite pikaajalises liisinguäris tegutseva investeerimisettevõtte optimaalseks omakapitali proportsiooniks tööstusharule tüüpiliselt ja võetud laenu tingimustest lähtuvalt vahemik 25% - 50% koguvaredest, millest Äriühing oma finantsplaanide koostamisel lähtub.

31.12.2022 seisuga on antud suhe 53%, arvestades omakapitali 45 326 tuhat eurot ning koguvarede summat 85 590 tuhat eurot (31.12.2021 seisuga – 45%, arvestades omakapitali 35 626 tuhat eurot ning koguvarede summat 78 388 tuhat eurot).

Lisa 11. Tulevaste perioodide tulu

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021
Pikaajaline	2 172	1 875
Tulevaste perioodide tulu – rendi ettemaks	1 867	1 875
Tulevaste perioodide tulu – arvestuslik rendikohustis	305	0
Lühiajaline	326	1 139
Tulevaste perioodide tulu – rendi ettemaks	326	278
Tulevaste perioodide tulu – arvestuslik rendikohustis	0	861
Tulevaste perioodide tulu kokku	2 498	3 014

Seisuga 31.12.2022 koosnes pikaajaliste tulevaste perioodide tulu saldo lennukite tagatisdeposiitide ja hooldusreservide maksete laekumisel nende nominaal- ja nüüdisväärtuse vahest (lisa 12), mis rendilepingu jooksul kajastatakse lineaarselt rendituludes. Lühiajaliste tulevaste perioodide tulu (arvestuslik rendikohustis) saldo koosnes kahe lennuki renditulu ettemaksetest, mis tekkisid 2017-2020 kehtinud rendilepingute alusel.

Lisa 12. Muud kohustised

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021
Pikaajalised kohustised		
Hooldusreserv - hinnanguline tagasimakse periood on 1-5 aasta (lisa 14,15)	6 724	11 746
Tagatisdeposiidid - hinnanguline tagasimakse periood on 2024. aastal	217	208
Tagatisdeposiidid - hinnanguline tagasimakse periood on üle 5 aasta	833	801
Kokku (lisa 7)	7 774	12 755
Lühiajalised kohustised		
Hooldusreserv - hinnanguline tagasimakse periood on 12 kuud (lisa 14,15)	7 231	3 908
Kokku (lisa 7)	7 231	3 908

Tagatisdeposiidid on lepingulised tagasimakstavad ühekordsed deposiidid, mida rentnik maksab Äriühingule, maandades rentniku võimaliku maksejõuetusega seotud riski.

Nii hooldusreservid kui ka tagatisdeposiidid vastavad rendileandja finantskohustistele, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades sisemise intressimäära meetodit (lisa 11). Reservide ja tagatisdeposiitide iga-aastasest korrigeerimisest tekkinud intressikulu 511 tuhat eurot (2021. aastal – 514 tuhat eurot) kajastati kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes kirjel „Muud finantstulud ja -kulud“.

Tagatisdeposiitide tagasimaksmise eeldatav periood on aastatel 2023 – 2030. Äriühingu lennukite remondi- ja hooldusplaanis eeldatavate tulevaste väljamaksete kohaselt on hooldusreservide hüvitamisperiood ligi 5 aastat (hinnang 31.12.2021 – 4 aastat) ning 2023. aastal tuleb hüvitada üle 50% reservist. Hooldusreservi kasutamise plaani muutus aruandeaastal põhjustas hooldusreservi kohustise korrigeerimise, mille tulemusena tekkis aruandeaastal kahjum summas 276 tuhat eurot. Hooldusreservi kasutamise plaani muutus on tingitud lennukite hooldusgraafiku muutusest lennuturu elavnemise ning lennukite aktiivsema kasutamisplaani tõttu.

Lisa 13. Laenukohustised

(tuhandetes eurodes)

2021. aastal sõlmisid Äriühing ja AS LHV Pank laenulepingu eesmärgiga refinantseerida Äriühingu 2017. ja 2018. a emiteeritud võlakirjad. Refinantseerimislaen summas 23 000 tuhat eurot (alusvaluutaks on euro) on sõlmitud viieks aastaks esialgse intressimääraga 4,25% + 6k Euribor. 2022. aastal alandas pank lepingus ettenähtud korras intressimäära tasemele 2,65% + 6 kuu Euribor. Äriühing maksab intressimakseid igakuiselt vastavalt tagasimaksegraafikule, mis uuendatakse koos 6k Euriboriga kaks korda aastas iga kuue kuu tagant. Äriühingule on laenulepinguga seatud ka täiendavad eritingimused, millele peavad Äriühingu majandusnäitajad vastama laenu tagasimaksmise lõpuni. Seisuga 31.12.2022 ei olnud Äriühing ühtegi nendest eritingimustest rikkunud.

Laenukohustised tagasimaksetähtaja järgi:

31.12.2022 seisuga	< 1 aasta	1-5 aastat	Tagastamise tähtaeg
Laen	2 800	19 700	28.07.2026

Saadud laenu jääk

Saldo 31.12.2020 (lisa 7)	0
Saadud laen	23 000
Saldo 31.12.2021 (lisa 7)	23 000
Saadud laenu tagasimaksed	-500
Saldo 31.12.2022 (lisa 7)	22 500

Intressikohustis emiteeritud võlakirjadelt

Tekkepõhine intressikohustis 31.12.2020	0
2021. aasta intressikulu	786
2021. aastal välja makstud	-778
Tekkepõhine intressikohustis 31.12.2021	8
2022. aasta intressikulu	803
2022. aastal välja makstud	-805
Tekkepõhine intressikohustis 31.12.2022	6

Laenu tagatised on alljärgnevad:

- registerpant seitsmele lennukile Bombardier CRJ900 („tagatud lennukid“);
- tagatud lennukite ja majandustegevuse kindlustusnõuete pant ja tingimuslik loovutus;
- teatud pangakontode pant;
- tagatud lennukite rendilepingust tulenevate nõuete pant ja tingimuslik loovutamine tagatisena.

Laenu tagatiseks seatud lennukite jääkväärtus finantsseisundi aruandes

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2022
Lennukite arv	7
Parendatud lennukite jääkmaksumus (lisa 5)	61 632

Laenulepingu tingimused nõudvad muuhulgas tagatiseks seatud lennukite kuurendi, hooldusreservi ja tagatisdeposiidi maksete laekumist LHV pangakontodele. Eelnimetatud pangakontod on panditud laenuandja LHV Pank AS kasuks. Panditud kontode jäägid on Äriühingu finantsseisundi aruandes kajastatud rahana (lisa 6). Panditud arvelduskontodel puuduvad otsesed raha kasutamise piirangud, v.a lepingus konkreetset sätet alusel. Äriühingu intressikandvad kohustused ei tohi ületada 50% panditud lennukite väärtusest iga kalendriaasta viimase päeva seisuga (55% 31.12.2021.a. seisuga). Laenulepingu rikkumise („Event of Default“) korral on panditud kontode kasutamine piiratud ning lubatud on üksnes sihtotstarbeline raha kasutamine – eelkõige lennuki hooldustööde hüvitiste väljamaksed sama lennukiga seotud hooldusreservi kontolt. Seisuga 31.12.2022 panditud kontode hulka kuulusid kõigi lennukite rendi, hooldusreservi ja tagatisdeposiidi makseteks määratud LHV pangas asuvad pangakontod.

Panditud LHV arvelduskontode jäägid

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2022
Lennukite kuurendi maksed	3 993
Lennukite hooldusreservi maksed	2 610
Lennukite tagatisdeposiidid	1 326
Kokku panditud arvelduskontode jäägid	7 929

Lisa 14. Seotud osapooled

(tuhandetes eurodes)

Aruandeperioodi jooksul seotud osapoolte tehingud hõlmavad tehinguid riigi omanduses oleva äriühinguga Nordic Aviation Group AS (ja selle tütarühing Regional Jet OÜ) ning äriühinguga, mis osutab juhtimis- ja õigusabiteenust (Advokaadibüroo TRINITY OÜ).

	31.12.2022		31.12.2021	
	Nõuded	Kohustised	Nõuded	Kohustised
Muud riigi omandis olevad ettevõtted	91	15 171	192	16 662
Ettevõtted, kes osutavad juhatuse liikme teenuseid	0	80	0	27
Kokku	91	15 251	192	16 689

	01.01.2022-31.12.2022		01.01.2021-31.12.2021	
	Müügid	Ostud	Müügid	Ostud
Muud riigi omandis olevad ettevõtted*	5 458	15 420	4 538	3 901
Ettevõtted, kes osutavad juhtimisteenust	0	110	0	220
Kokku	5 458	15 530	4 538	4 121

* Müügid sisaldavad lennukite, lennukite tööriistade ja varuosade rendimakseid. Ostud sisaldavad lennukite mootorite ja Hooldusreservi tööde soetust.

	01.01.2022-31.12.2022	01.01.2021-31.12.2021
Tagasimaksed hooldusreservist		
Muud riigi omandis olevad ettevõtted (lisa 12)	8 647	5 187

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused	01.01.2022-31.12.2022	01.01.2021-31.12.2021
Arvestatud tasu	28	28

Tegev- ja kõrgema juhtkonna koosseisu kuuluvad Äriühingu juhatuse ja nõukogu liikmed. Juhatuse liikmetega sõlmitud kokkulepped ei näe ette hüvitist lepingu lõppemise korral.

Seotud osapooltega tehtud tehingute avalikustatav standard sisaldab laialdasemat avalikustamisraamistikku kui Eesti finantsaruandluse standard RTJ 15.

Lisa 15. Finantsriskide juhtimine

(tuhandetes eurodes)

Finantsriskid

Äriühingu tegevus toob kaasa mitmesuguseid finantsriske: krediidirisk, likviidsusrisk ja tururisk (sh rahavoo ja õiglase väärtuse intressirisk, välisvaluuta risk, ning hinnarisk). Finantsriskide juhtimise eesmärk on finantsriskide leevendamine ja finantstulemuste volatiilsuse vähendamine.

Krediidirisk kajastab potentsiaalset kahju, mis tuleneb vastaspoole suutmatusest täita õigeaegselt endale võetud kohustusi Äriühingu ees. Äriühingu esmaseks riskiks on rentniku suutmatus maksta rendilepingust tulenevaid regulaarsete suuremahuliste hooldustööde makseid. Kõik olemasolevad lennukite rendilepingud, mille Äriühing on sõlminud, näevad ette hooldusreservide kogumise USA dollarites (kuni 31.03.2024) ja eurodes (alates 01.04.2024). Hooldusreserv on sisuliselt rentniku rahaline deposiit, katmaks tulevaste regulaarsete suuremahuliste hoolduste (Hooldusreservi tööde) kulusid (lisa 12). Seepärast võib hooldusreservi ebapiisavus suurendada rentniku krediidiriski. 31.12.2022 seisuga puudus Nordical hooldusreservi maksete võlg. Aastalõpu seisuga Äriühingu pangakontole laekunud hooldusreservi jääk summas 13 955 tuhat eurot katab Nordica osa järgmise 5 aasta planeeritavast Hooldustööde maksumusest. Krediidiriski leevendamiseks rakendatav meede on uute sõlmitavate rendilepingute jaoks nõutav tagatisraha. Tööriistade ja varuosade rendilepingutega seotud krediidiriski maandab asjaolu, et vastavalt lepingutingimustele väljarenditava vara kulumise ja hävinemise riisiko on rentnikul (lisa 3).

Likviidsusrisk on oht, kus Äriühing ei suuda täita rahalisi kohustusi rahavoo puudujäägi tõttu. Äriühingu likviidsusrisk on tihedalt seotud rendilepingutest tuleneva krediidiriskiga, kuna enamik Äriühingu nõudeid tekib ühe rentniku vastu. Riski maandamiseks on võimalik kasutada lennukite rendilepingute alusel saadud tagatisraha. Lisaks Äriühing jooksvalt kontrollib rentniku igakuiste rendimaksete tähtajalisust, et võla tekkimisel koheselt reageerida ning vajadusel tagatist rakendada. Tähtajaks laekumata hooldusreservimaksed ei mõjuta Äriühingu likviidsuse lühiajalises perspektiivis, kuna aruandeaasta lõpu seisuga kogutud reserv katab järgmise 5 aasta reservivajadust. Pikaajalises perspektiivis kasutab Äriühing hooldusreserviga seotud likviidsusriski maandamiseks samuti rendilepingute alusel saadud tagatisraha ning vajadusel peatab hooldusreservist kompensatsiooni väljamakseid kuni hooldusreservi lepingulised nõuded on täidetud.

Järgnev likviidsusanalüüs näitab Äriühingu finantsvarade ning lühi- ja pikaajaliste finantskohustiste jaotumist tähtajaliselt:

Finantsvarad	Intress	<1 kuu	1-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	üle 5 aasta	Kokku	Väärtus finantsseisundi aruandes
31.12.2022 seisuga								
Intressi mittekandvad		91	429	7 048	454	0	8 022	8 022
Intressikandvad	0,04% - 3,25%	3 668	0	0	0	0	3 668	3 668
Kokku		3 759	429	7 048	454	0	11 690	11 690

Finantskohustised	Intress	<1 kuu	1-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	üle 5 aasta	Kokku	Väärtus finantsseisundi aruandes
31.12.2022 seisuga								
Intressi mittekandvad		6	429	7 048	7 475	1 098	16 056	15 266
Intressikandvad	2,65% - 4,25%+6kuu EURIBOR	0	700	2 100	19 700	0	22 500	22 500
Kokku		6	1 129	9 148	27 175	1 098	38 556	37 766

Finantsvarade ja -kohustiste saldo								
31.12.2022		3 753	-700	-2 100	-26 721	-1 098	-26 866	-26 076

Finantsvarad	Intress	<1 kuu	1-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	üle 5 aasta	Kokku	Väärtus finantsseisundi aruandes
31.12.2021 seisuga								
Intressi mittekandvad		1 449	3 822	87	12 924	1 098	19 380	19 380
Intressikandvad	0,02%	0	0	0	5 280	0	5 280	5 280
Kokku		1 449	3 822	87	18 204	1 098	24 660	24 660

Finantskohustised	Intress	<1 kuu	1-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	üle 5 aasta	Kokku	Väärtus finantsseisundi aruandes
31.12.2021 seisuga								
Intressi mittekandvad		83	3 821	87	12 924	1 098	18 013	16 745
Intressikandvad	2,65% - 4,25%+6kuu EURIBOR	0	0	500	22 500	0	23 000	23 000
Kokku		83	3 821	587	35 424	1 098	41 013	39 746

Finantsvarade ja -kohustiste saldo								
31.12.2021		1 366	1	-500	-17 220	0	-16 352	-15 086

Äriühingu finantsseisundi aruandes „Raha ja raha ekvivalentide“ kirje all kajastuv summa on likviidsusanalüüsis jagatud 3-12-kuulisteks ja pikaajalisteks finantsvaradeks. Formaalselt eelnimetatud finantsvara vastab kõikidele raha ja raha ekvivalentide kriteeriumitele ning selle ebatavaline esitus riskianalüüsi tabelis ei tulene Äriühingu lepingulistest raha kasutamise piirangutest. Samas eelseisvad lennukite Hooldusreservi tööde kohustused oluliselt määravad Äriühingu pangakontodel oleva raha kasutamise poliitikat. Lisas 6 toodud piirangutega raha on rentniku Hooldusreservi tööde ettemaksed, mis vastavalt Hooldusreservi tööde plaanile kuuluvad Hooldusreservi tööde hüvitamiseks 2023. aasta jooksul. Kokku on 2023. aastal kavandatud toimuma umbes 50% planeeritud hüvitiste väljamaksetest. Hooldusreservi tööde plaan kuulub oluliste juhtkonna hinnangute hulka, mille kohta lisainformatsioon on toodud lisas 16. Enamik tagatisdeposiitide väljamaksmiseks ettenähtud rahast kajastub riskianalüüsis üle 5 aasta finantsvarana. Finantsvarade ja -kohustiste negatiivsed saldod, mis kajastuvad likviidsusanalüüsis perioodidel 1-5 ja üle 5 aasta, on kaetud tulevaste rendi ja hooldusreservi laekumistega.

Intressimäära risk on finantsinstrumentide tuleviku rahavoogude muutuse risk, mis tuleneb turu intressimäärade muutustest. Turu intressimäärade muutused mõjutavad peamiselt Äriühingu pikaajalist intressikandvat laenukohustist. Laenu maksimaalne intressimäär on 4,25% + 6k Euribor, kuid alates 2022. aastast kehtib alandatud intressimäär 2,65% + 6k Euribor. Alandatud intressimäär on võimaldatakse laenuandja poolt juhul, kui Äriühingu järgimise aruandeperioodide finantsnäitajad vastavad laenulepingus sätestatud kriteeriumitele.

Äriühing on valuutariski osas avatud nii tehingu- kui ka konverteerimise riskile. Hooldustööde ja varuosade hinnakujunduseks lennunduses kasutatav standardvaluuta on USA dollar. Sõltuvalt USD/EUR kursimuutustest võib see kaasa tuua olukorra, kus nõuetekohaselt kavandatud ja kogutud hooldusreservid (hooldustöödeks, mis võivad toimuda alles mitme aastat pärast) ei pruugi katta hoolduskulude tegelikku maksumust, mis tuleneb EUR/USD vahetuskursist. Riski osaliselt leevendab asjaolu, et perioodil kuni 31.03.2024 on rendi- ja hooldusreservi maksete valuutaks samuti USA dollar. Lisaks saab nimetatud riski leevendada tööstusharus tavapärase valuutariski maandamise kokkulepetega, pideva valuutakursi muutuste jälgimise ja lepinguliste hooldusreservide õigeaegse suurendamisega juhul kui selleks tekib vajadus. Sõltuvalt rentniku finantsolukorrast ei pruugi nimetatud potentsiaalne valuutarisk omada Äriühingu jaoks mingit olulist mõju. Äriühing on senises tegevuses kasutanud USD riski maandamiseks ka nn loomulikku riskimaandust (*natural hedge*), kus ühing hoiab eraldi arvelduskontol piisava koguse USD-e, mis katab ettenähtava hooldusvajaduse lähiaastatel.

Raha arvelduskontodel valuutade lõikes	31.12.2022	31.12.2021
USD (tuhandetes USA dollarites)	4 580	7 787
EUR (tuhandetes eurodes)	5 425	12 311
Kokku (tuhandetes eurodes)	9 718	19 187

Raamatupidamislikult tähendab selline riskimaandus küll USD nõrgenedes finantskulu, samas äriplaani ja pikaajalise eelarve kontekstis tasandab seda bilansiväliste pro-rata kohustiste (lisa 1.5) vähenemine, kuna USD odavnedes vähenevad ka USD põhised hoolduskulud. USD 1%-line tugevnemine või nõrgenemine EUR suhtes mõjutaks 2022. aasta kahjumi- ja muu koondkahjumi aruande lõpptulemit keskmiselt 25 tuhande euro võrra.

Lisa 16. Olulised juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud

Finantsaruannete koostamiseks on kasutatud mitmeid hinnanguid ja eeldusi, mis mõjutavad finantsaruannetes kajastatud varasid ja kohustisi. Kuigi need hinnangud põhinevad juhtkonna parimatel teadmistel praeguste sündmuste ja tegevuste kohta, võivad tegelikud tulemused nende hinnangute põhjal erineda.

Materiaalse põhivaraobjekti kasuliku eluea ja lõppväärtuse kindlaksmääramiseks kasutatakse juhtkonna hinnanguid vara tegeliku kasutamise perioodi kohta. CRJ-900 lennukite hinnanguline jääkväärtus oli keskmiselt 2 300 tuhat eurot. Tegevusala kogemus on näidanud, et varade tegelik kasutusaeg on osutunud mõnikord pikemaks või lühemaks, kui nende eeldatav kasulik eluiga. Põhivarana kajastatud tööriistade ja varuosade (va renditavad lennukimootorid) hinnanguline lõppväärtus on 1 812 tuhat eurot, mis võrdub varade soetusmaksumusele, ja eeldatav müügiga seotud kulutuste summa on ebaoluline (lisa 5). Renditavate lennukimootorite eluiga ei kuulu hinnangute hulka, kuna sõltub rentniku opereeritud tegelikkest lennutundidest ja lennutsüklitest. Seisuga 31.12.2022 oli Äriühingu põhivarade bilansilise maksumuse jääk 68 118 tuhat eurot, aruandeperioodi amortisatsioonikulu oli 4 741 tuhat eurot ning eelmiste perioodide vara väärtuse allahindluse tühistamine 7 362 tuhat eurot (lisa 5).

Äriühingu rendilepingute liigitus kapitalirendiks või kasutusrendiks sõltub juhtkonna hinnangutest. Rendilepingute liigitamiseks viib juhtkond läbi juhtumipõhised hinnangud, võttes arvesse rendilepingute tingimusi ja muid majanduslikke tegureid. Aruandeperioodil kehtinud rendilepingud klassifitseeruvad kasutusrendiks.

Äriühingu lennukid on rentniku poolt allrenditud Regional Jet OÜ-le, kes opereerib neid eelkõige vastavalt Regional Jet OÜ ja SAS-i vahel sõlmitud ACMI lepingule, mille tähtaeg on 31.märts 2024.a. Juhatusel teadaolevalt on Regional Jet OÜ ning SASi vahelised läbirääkimised lepingu tähtaega pikendamaks oktoobrini 2027.a. lõpufaasis. Juhul kui Regional Jet OÜ ning SASi vaheline leping ei peaks pikinema, võib see suurendada allrentniku ja/või rentniku krediidiriski. Samas vastavalt Äriühingu ning LHV Pank AS vahel sõlmitud laenulepingu tingimustele on rentniku või allrentniku osas oluliste probleemide („Material Adverse Effect“) tekkimisel Äriühingul aega 12 kuud leida lennukitele uus kasutaja. Äriühingu juhatus hindab antud ajavahemikku piisavaks leidmaks lennukitele uus kasutaja ning Äriühingul on piisavad reservid Äriühingu opereerimiseks ning laenulepingu teenindamiseks vahepealsel ajal, mistõttu ei kujuta Regional Jet ja SASi vahelise lepingu teoreetilise lõppemise risk Äriühingu jätkusuutlikkuse tähenduses riski.

Olulised hinnangute muutused

Aruandeaastal muutis Äriühing lennukite ja komponentide kaetava väärtuse testis kasutatud olulisi hinnanguid ja tühistas sellest tulenevalt varasemalt kajastatud allahindluseid. Muudetud hinnangute kohaselt ületavad lennukite rendilepingutest tulenevad hooldusreservi laekumised oluliselt eeldatavalt rentnikule hüvitavat remonditööde kogumaksumust, mistõttu on rendilepingutest tulenevad hooldusreservidega seonduvad rahavood esmakordselt kaetava väärtuse testis arvesse võetud. Eelnimetatud rahavood sisaldavad olulisi hinnanguid ja seotud ebakindlust lennukite eeldatava kasutamise statistika (mh lennatud tunnid ja tsüklid), remonditööde ajastuse, maksumuse ning lennukite lõppväärtuse osas.

2020. ja 2021. aastal kasutati diskonteeritud rahavoogude meetodit, kus lennukitega seotud rahavood koosnesid lepingulise rendi laekumistest ja kohustuslike remonditööde prognoositud maksetest, mis ei

sisaldanud Hooldusreservi tagasimakseid. Lennukitega seotud Hooldusreservi rahavoogude arvesse mittevõtmise põhjuseks oli lennukite remondi plaan, mille alusel eeldatud Hooldusreservi laekumised kuulusid täismahus tagasimaksmisele lennukite rendiperioodi lõpuni. 2022. aastal realiseeritud remondi plaani optimeerimine (olemasolevate lennukimootorite kohustusliku remondi asendamine eraldi soetatud kasuliku elueaga mootorite paigaldamisega) vähendas tulevaste remonditööde oodatud maksumust, mille tagajärjel eeldatud lepinguliste Hooldusreservi laekumiste maht ületab remonditööde kompensatsiooni raames planeeritud Hooldusreservi tagasimakseid. Sellest tulenevalt tekib tulevikus lennukitega otseselt seotud lisarahavoog (kajastatakse kasumi- ja muu koondkasumi aruandes kui renditulu muutuvatest rendimaksetest), mis seisuga 31.12.2022 lisati lennukite kaetava väärtuse testi rahavoogude hulka ning diskonteeriti nominaalse määraga 9,28%. Kasutatud diskontomäär sisaldab täies mahus remonditööde maksumusele mõju avaldavat inflatsiooniriski. Inflatsiooni mõju eelmiste perioodide varade väärtuse testile oli oluliselt väiksem, kuna rahavood ei sisaldanud Hooldusreservi väljaminekuid ning Äriühingu reservi tagasimaksega mitteseotud remonditööde maksekohustused on rendilepingutega piiratud. Seisuga 31.12.2022 ületasid eeldatavad reservilaekumised hinnanguliseid reservi tagasimakseid 9 805 tuhande euroga.

Rentniku hooldusreservi ettemaksud liigitatakse lühi- ja pikaajalisteks lähtuvalt juhtkonna poolt kinnitatud hooldusreservi hüvitamise plaanile (Hooldusreservi tööde eest makstavad hüvitised), mis uuendatakse iga kalendriaasta alguses koostöös rentnikuga tuginedes lennukite eeldatava kasutamise statistikale (lennatud tunnid ja tsüklid). Planeeritud lennukite kasutamise ja tööde maksumuse prognoosimisel võib üldjuhul esineda ebamäärasusi, kuna sellele avaldavad mõju Hooldusreservi tööde teostatavad partnerid ning lennunduse igapäevased opereerimise vajadused ja riskid, mis omakorda sõltuvad paljudest välistest teguritest nagu ilm, tööjõuturg, rentniku kliendilepingud jms. Planeeritud hooldustööde hinnad võivad ajas muutuda ning tegelik Hooldusreservi tööde teostamise aeg võib erineda planeeritud tööde graafikust, mistõttu ka hooldusreservi hüvitamise tegelik periood ja maksumus ei pruugi vastata varem avalikustatud hinnangutele.

Lisa 17. Sündmused pärast aruandekuupäeva

Lähtudes 2022. aastal detsembris sõlmitud lepingust müüs Äriühing 2023. aasta alguses Regional Jet OÜ-le kaks lõppenud elutsükliliga lennukimootorit, mis olid aruandeaastal asendatud piisava kasuliku elueaga (*green-life*) mootoritega. Vastavalt sõlmitud lepingule müüb Äriühing Regional Jet'ile 2023. aasta jooksul kokku 6 tööressursi ammendanud mootorite sisu (*engine core*).

Lisa 18. Tingimuslikud kohustused

Äriühingu jaotuskõlbulik omakapital seisuga 31.12.2022 on 13 026 tuhat eurot (31.12.2021: 3 326 tuhat eurot), mis võrdub 2022. aasta koondkasumi ja eelmiste perioodide jaotamata kasumi summaga. Dividendide väljakuulutamisel oleks maksimaalne kaasnev tulumaksukohustus summas 2 605 tuhat eurot (31.12.2021: 665 tuhat eurot) (lisa 10).

Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahvi. Ettevõtte juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata ettevõttele olulise täiendava maksusumma.

Juhatus ja nõukogu liikmete allkirjad

Juhatus on koostanud Osäühingu Transpordi Varahaldus tegevusaruande ja raamatupidamise aastaaruande 31. detsembril 2022 lõppenud perioodile.

Tõnis Tamme	Juhatus liige	15.05.2023
-------------	---------------	------------

Ergo Blumfeldt	Juhatus liige	15.05.2023
----------------	---------------	------------

KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK

Osaühingu Transpordi Varahaldus puhaskasum perioodil 01. jaanuar 2022 - 31. detsember 2022 oli 9 700 000 eurot.

Juhindudes äriseadustiku §179 teeb juhatus ettepaneku kanda Osaühingu Transpordi Varahaldus 2022. majandusaasta kasum 9 700 000 eurot eelnevate perioodide jaotamata kasumi arvele.

Lugupidamisega,

Ergo Blumfeldt

Tõnis Tamme

Juhatuses liige

Juhatuses liige